

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Uluslararası Dil, Edebiyat, Kültür, Tarih, Sanat ve Eğitim Araştırmaları Dergisi

The Journal of International Language, Literature, Culture, History, Art and Education Research

Sayı/ Issue 16 (Haziran/ June 2024), s. 391-422.
Geliş Tarihi-Received: 20.04.2024
Kabul Tarihi-Accepted: 18.05.2024
Araştırma Makalesi-Research Article
ISSN: 2687-5675
DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1471237

Ortaokul Öğrencilerinin Dijital Medyada Kitap Okuma ve Yazma Durumları: "Wattpad" Örneği

Secondary School Students' Book Reading and Writing Status on Digital Media: "Wattpad" Example

Hüseyin SAYIN*

Öz

Dijital ortamda okuma ve yazma becerilerinin kullanıldığı Wattpad, kullanıcılarının edebî metinlerle tanışma ve edebî metin oluşturma ihtiyaçlarına cevap vermeyi amaçlamış dijital okuryazarlık uygulamalarından biridir. Özellikle öğrenciler ve genç yazarlar arasında yaygın kullanım alanı bulan bu programın; niçin ve ne sıklıkla kullanıldığını tespit etmek, programın kullanıcılar üzerindeki etkilerini araştırmak, bu ve benzeri uygulamaların eğitim ve öğretimde daha verimli kullanılması açısından önem arz etmektedir. Bu gerekçeler göz önünde bulundurularak bu araştırma; ortaokul öğrencilerinin (5, 6 ve 7. sınıf), Wattpad uygulamasını kullanma sıklıkları ile amaçlarını tespit etmek, öğrencilerin programdan nasıl ve ne düzeyde etkilendiğini ortaya çıkarmak için yürütülmüştür. Nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte yürütüldüğü bu araştırmada, anket ve görüşmeler ile elde edilen veriler, betimsel ve içerik analizleri ile değerlendirilmiştir. Anket sonuçlarına göre; Wattpad kullanıcısı öğrencilerin uygulamayı ağırlıklı olarak "okuma" amaçlı kullandığı, en fazla okunan türlerin roman ve hikâye olduğu, uygulamayı yazma amaçlı kullanan öğrencilerin ise genellikle roman ve hikâye denemelerinde buldukları anlaşılmıştır. Bu uygulamayı kullanan öğrenciler ile yapılan yüz yüze görüşmeler, anket sonuçlarını büyük oranda doğrulamıştır. Ayrıca uygulamayı kullanan öğrencilerin beyanlarına göre, Wattpad kullanıcılarının, "argo, hakaret ve kaba sözler ile cinsellik içeren görsel ve metinlere maruz kaldıkları, fikir hırsızlığı ve izinsiz kopyalama gibi olumsuzluklarla karşılaştıkları, programı kullanım alışkanlıklarına bağlı olarak bazı sağlık sorunları yaşadıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Wattpad, medya okuryazarlığı, e-okuma, dijital okuryazarlık, yeni medya.

Abstract

Wattpad, where reading and writing skills are used in the digital media, is one of the digital literacy applications that aims to respond to the needs of its users to meet literary texts and create literary texts. Determining the reasons and frequency of this widely used program, particularly among students and young writers, is crucial for investigating its effects on users and optimizing its use in education and training. Considering these reasons, this research was conducted to determine the frequency and purposes of secondary school students (5th, 6th and 7th grades) using the Wattpad application and to uncover the extent of the program's impact on them. In this study, quantitative and qualitative research methods were conducted together,

* Dr., Milli Eğitim Bakanlığı Konya Ölçme Değerlendirme Merkezi, huseyinsayin42@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6857-8368.

the data obtained through questionnaires and interviews were evaluated through descriptive and content analysis. According to the results of the questionnaire; it was understood that the students who used the Wattpad primarily for "reading" purposes, the most read genres were novels and stories, and the students who used the application for writing purposes generally wrote novels and stories. Face-to-face interviews with students using the Wattpad confirmed the survey results to a great extent. Additionally, it was determined that students who read books published in the application environment were exposed to visuals and texts containing slang, insults and vulgar words and sexuality, encountered negativities such as idea theft and unauthorized copying, and experienced some health problems based on their program usage habits.

Keywords: Wattpad, media literacy, e-reading, digital literacy, new media.

1. Giriş

Her geçen gün etki sahasını ve önemini artıran medya araçları, geleneksel anlayıştaki tek yönlü iletişim rolünü değiştirerek insanlar ya da kitleler arasındaki iletişimi karşılıklı hâle getirmeye başlamıştır. Televizyon, gazete, radyo, sinema gibi geleneksel medya araçlarının yanı sıra bilgisayar ve telefon gibi etkileşimli ve çoklu ortam biçimlerine sahip yeni medya araçları, başta gençler olmak üzere toplumun geniş kesimlerince kullanılmaktadır. Bu araçlardan olan bilgisayar, artık teknik özellikleri ile telefonların da bünyesinde üretilmekte ve insanların hayatlarını kolaylaştırıcı birçok program ve uygulamalarla donatılmaktadır.

Taşınması nispeten zahmetli olan bilgisayarların yaptığı işleri yapabilecek daha küçük ve hafif bilgisayarların üretilmesinde, iletişim çağında taşınması gerekli, hatta zaruri hâle gelen, telefonlar kritik bir rol oynamıştır. Sonrasındaki süreçlerde geliştirilen teknolojilerle telefonların da artık bilgisayarların taşıdığı özellikleri taşıma başladığı görülmüştür. Zamanla cep telefonları bireylerin en yaygın kişisel iletişim araçları olurken, bilgisayarlar da özellikle iş yerlerinde ve evlerde siber-aktivite ile dijital dünyaya açılan açılabilir bir kapı olmuştur (Martin, 2008, s. 151). Dolayısıyla bilgisayarların yaptığı çoğu işi yapabilen telefonlar, özellikle hareket hâlinde olan insanların tercihlerinde ilk sıraları almaya başlamıştır.

İlk üretildiği dönemlerde yalnızca iletişim sağlamak amacını taşıyan telefonlar gelişen bilgisayar teknolojileri ile bu görevinin yanında başka pek çok amaç için kullanılmaya başlamıştır. Telefonlar; mobil iletişim, fotoğraf makinesi, not defteri, hesap makinesi, el feneri gibi önemli temel fonksiyonlarının yanı sıra yazılımcılar tarafından hazırlanan pek çok uygulama ile günlük hayatta işe yarayacak pek çok iş ve işlemi kolaylıkla yapabilecek seviyelere ulaşmıştır. Bundan olsa gerek bilgisayar teknolojileri ile donatılmış cep telefonlarına, öncekilerden farkını ortaya koymak için *akıllı telefon* (smart phone) adlandırılması yapılmaya başlanmıştır. Zamanla akıllı telefonların -iletişim amaçlı mobil aramalar dışında- en çok, internet sitelerinde ve sosyal ağlarda gezinme, e-posta alma-gönderme, fotoğraf/video çekme ya da görüntüleme amaçlı kullanıldığı ortaya çıkmıştır (Yaşar, 2013, s. 55). Bu kullanım amaçları ve şekillerinin, bireyin hayatına pek çok değişiklik ve kolaylıklar getirdiği bir gerçektir. Bankacılık işlemlerinden yol sürüş tekniklerine (Tecimer, 2012); gürültü düzeyi ve ses seviyesi ölçümlerinden (Huth, Popelka ve Blevins, 2014) dalgıçların su altından fizyolojik veriler toplamasına (Memişoğlu, 2014), kadar akla gelebilecek pek çok işlem artık cep telefonlarındaki program ve uygulamalar sayesinde yapılabilmektedir. Hatta bu uygulama ve programlar, eğitimde öğrenci motivasyonunun artırılması (Zayed, 2016; Attewell, 2005), öğrenim materyallerinin geliştirilmesi (Tarımer vd., 2010), çeşitli ders içerik paketlerinin hazırlanması (Çakır ve Arslan, 2013) gibi çalışma ve araştırmalarla eğitim ve öğretimde de etkin olarak kullanılmaktadır.

Türkçe Eğitimi ve Akıllı Telefon Uygulamaları

Sürekli gelişen bilgisayar ve bilgi teknolojilerine paralel olarak eğitimdeki araç, yöntem ve ortamlar da değişmektedir. Başlangıçta yalnızca çocuklara ve öğrencilere verdiği zararlarına odaklanılan bilgisayar ve cep telefonlarının, artık eğitim-öğretimi destekleyici mahiyette kullanıldıkları da görülmektedir. Akıllı telefonların özellikle okul dışı öğrenme aktivitelerinde etkin biçimlerde kullanılmaya başlaması (Huang, 2016, s. 80-92) bu telefonları, örgün eğitimi destekleyen ve güçlendiren bir konuma ulaştırmaktadır. Arama motorlarını kullanma, çoklu ortam dosyalarına erişme, sosyal ağlarda bilgilere erişme ve paylaşma, haritaları kullanma, e-posta ve telefon görüşmesi, okul dışı öğrenme aktivitelerinde ön plana çıkarken; hobilerle ilgili web siteleri ya da mobil uygulamaları kullanma, dil öğrenimine destek uygulamalar ve çevrim içi kaynaklara erişim, eğitim videoları izleme ve paylaşma ise -çok sık olmasa da- gerçekleştirilen, formel öğrenme aktiviteleri olarak görülmektedir (Yaşar, 2013, s. 56).

Geçmişten günümüze örgün veya yaygın eğitimin yanı sıra okul dışı ortamlardaki bilgilere ulaşma yollarının en önemlilerinden biri "okuma" becerisidir. Akıllı telefonların, informal öğrenme aktivitelerinde, özellikle dil becerileri kapsamında kullanılmaya başlanmasıyla (Martiz, 2015, s. 48-62) birlikte; kullanıcıların ihtiyaçlarına yönelik sözlükler, sesli kitap okuma programları, dijital kütüphane gibi pek çok yeni uygulama ve yazılımlar ortaya çıkmıştır. Bu uygulamalar yoluyla bireyler; cep telefonları ya da diğer dijital araçlar yardımıyla kaleme aldıkları metinlerini kitap hâline getirip erişilebilir hâle getirebilmekte, bunları çeşitli paylaşım kanalları yoluyla başka kişilerle paylaşabilmektedirler (Kocaman Karoğlu, 2015, s. 93). Wattpad de akıllı telefonlarda buna benzer çalışmaların yapıldığı ve ürünlerin ortaya konulduğu uygulamalardan biridir.

Wattpad

Wattpad, 2006 yılında, Allen Lau ve ekibi tarafından çevrimiçi mobil bir uygulama ortamında okuyucuların ücretsiz kitap okumaları ve yazarların yazdıkları metinleri sanal ortamda kitap olarak yayımlayabilmesi için kurulmuştur (McClure, 2009; Quan, 2014). Programa, IOS ve Android tabanlı (<http://m.wattpad.com>) uygulamalar üzerinden ulaşıldığı gibi www.wattpad.com isimli genel ağ adresinden de erişilebilmektedir. Akıllı telefonlarda bir kütüphane oluşturmaya imkân tanıyan, okuma ve yazma becerilerinin aktif olarak kullanıldığı dijital bir ortam olan Wattpad'de kullanıcılar, kaleme aldıkları yazılarını sanal bir kitap olarak yayımlayabilmekte veya yayımlanmış olan kitapları ücretsiz olarak okuyabilmektedir. Bu özellikleri ile program hem bilgisayar hem tablet hem de akıllı telefonlarda kullanılacak bir biçimde tasarlanmıştır.

Wattpad, klasikleşmiş edebî türlerden amatör şiir ve hikâyelere kadar geniş bir yelpazede ücretsiz dijital kitapları okuyucularına sunmaktadır. Kullanıcılar ayrıca roman, kısa öykü ve şiir vb. türlerde kaleme aldıkları metinlerini doğrudan uygulamaya yükleyebilmekte ve kitap olarak yayımlayabilmektedirler. Bold'a (2018) göre bu uygulama aynı zamanda, yayıncıların müdahalesi olmaksızın bir yazarlık talebi olduğunu gösteren en önemli delillerden biridir. Geleneksel yayıncılık anlayışından farklı olarak bir metnin Wattpad'de yayınlanmasında herhangi bir engel bulunmaması, ikincisi ise seçme-işleme-dağıtım-yayın gibi yayın süreçlerinin her adımının yazarın kendisi tarafından yönetilebilmesi sebebiyle uygulamada yönlendirme ve yaptırım gücü okurlarda olmaktadır (Kardiansyah, 2021, s. 423). Dolayısıyla bu uygulamada metin türleri ve içerikleri bakımından yazarları yönlendiren güç, okurların talep ve beğenileri olmaktadır.

Wattpad, kişisel kullanımın yanı sıra sınıf kütüphaneler oluşturmak ya da mevcut kütüphaneyi zenginleştirmek için de kullanılabilir. Program, sınıf ya da grup olarak hesap oluşturan ve bu şekilde kullanan öğrencilere yönelik olarak grup içi metin/kitap

yayınlama, grup içinde yazılan metinleri takip etme fırsatı vermekte ve bu yolla bir okuma grubu oluşturulmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca öğrenciler, okudukları metinler veya kitaplar ile ilgili yorum ve eleştirilerini yazarak eleştiri sanatını da öğrenebilmektedirler. Çeşitli sosyal ağlarla ya da e-posta adresleriyle uygulamaya giriş yapan okuyucular "Keşfet/Göz At/Önerilen" bölümlerine dokunarak, klasikler, romantizm, mizah, korku, genç kurgu, gerilim, vampir ve paranormal vb. olarak isimlendirilen türlerden önerilen kitaplara göz atabilmekte veya kategorilere göre başlıkları arayabilmektedirler. Programda ayrıca İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Lehçe, Türkçe ve Çince dâhil olmak üzere 31 dil arasından seçim yapmalarına izin veren bir dil değiştirme özelliği bulunmaktadır. Okuyucular başlıkları tarayarak bu dillerdeki kitapları okuyabilmektedir.

Wattpad'ın sağladığı ekrandan okuma özelliği bazı yönleriyle kâğıttan okumaya göre daha avantajlıdır. Bu avantajlardan biri de sözlük aracıdır. Okuyucu parmağını bir kelimenin üzerinde tuttuğunda sözlük aracılığıyla o kelimenin anlamı ile ilgili bir açıklama verilmektedir. Ana dilde anlamı bilinmeyen sözcükleri öğrenmenin yanı sıra özellikle yabancı dil öğrenenlerin kelime dağarcığını geliştirmesi için oldukça yararlı olabilecek bir araç özelliği göstermektedir. Bu aracın hızı, öğrencilerin kelime anlamını arama esnasında cümle bağlamını kaybedebilme riskini ortadan kaldırmaktadır. Bu özellik, başka dillerde kitap okurken de çalışır ve yabancı dil öğrencilerine kelime dağarcığını geliştirmede yardımcı olabilir.

Problem Durumu

Kitaplara ulaşımının kolay ve ücretsiz oluşu, öğrencilerin yazma becerileri için pratik bir kullanım alanı sunması, içeriği itibarıyla okuma becerilerine dayalı uygulamalar içermesi gibi özellikleri ile Wattpad, Türkçe dersleri için öğrencilerin okuma ve yazma becerilerini destekleyen ve dil gelişimine katkıda bulunan bir program görünümündedir. Fakat bu görünümün, gerçekten bu şekilde olup olmadığı, araştırılması gereken konulardan biridir.

Öğrencilerin dil gelişimine ve ifade becerilerine katkıda bulunan Türkçe derslerinin, eğitim-öğretimde yaşanan teknolojik gelişimlere ayak uydurmaması düşünülemez. İletişim becerileri ile çok yakından ilişkili olan Türkçe dersleri; bilgi teknolojileri ile desteklendikçe, dil becerilerini etkin kullanma konusunda öğrencilerden beklenen kalıcı davranış değişikliklerinin oluşumuna katkı sağlayabilecektir. Çünkü günümüz öğrencileri, iletişim ve bilgisayar teknolojilerini genel olarak çevresindeki yetişkinlerden daha etkin kullanan bireylerdir.

Okulda verilen eğitimin okul dışındaki ortamlarda da desteklenmesi için Türkçe dersi (1-8. sınıflar) öğretim programlarında yer alan, "basılı materyaller ile çoklu medya kaynaklarından bilgiye erişme, erişilen bilgiyi düzenleme, sorgulama, kullanma ve yenilerini üretme becerilerini geliştirmek" (MEB, 2017; MEB, 2018; MEB, 2019) özel amaç ifadesi; aslında bireysel farklılıklara duyarlı, bağımsız veya grup içinde öğrenmeyi özendirilen öğretim etkinliklerini okul dışına da taşımayı hedeflemektedir. Bu durum, bu tür amaçlara uygun gibi görünen Wattpad benzeri uygulamaların içeriğinin ve kullanım detaylarının ve içeriklerinin araştırılması ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin, günlük hayatlarında karşılaştıkları yazılı metinleri, doğru ve akıcı bir biçimde, uygun yöntemleri kullanarak okuyabilmeleri, okuduklarını değerlendirip eleştirel bir bakış açısıyla yorumlayabilmeleri ve okumayı bir alışkanlık hâline getirebilmeleri için ebeveyn kontrolünde bu tür uygulamaların kullanılması beklenmektedir. Bu doğrultuda hem öğrenciler hem ebeveynleri için yeni okuryazarlıklara dair tanıtıcı ve uygulamalı

eğitimlerinin verilmesi ve bunun da eğitim politikaları içerisinde yer alması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Türkçe dersi öğretim programlarına bir bütün olarak bakıldığında yazma becerisinin geliştirilmesiyle öğrencilerin duygu, düşünce, hayal, tasarı ve izlenimlerini, dilin imkânlarından yararlanarak, yazılı anlatım kurallarına uygun şekilde anlatmaları, yazmayı kendini ifade etmede bir alışkanlığa dönüştürmeleri ve yazma yeteneği olanların bu becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Yazma becerisinin, bilgi, birikim ve dili etkili kullanmayı gerektirdiği göz önüne alınırsa, bu sürecin dinleme/izleme, konuşma, okuma ve dil bilgisi etkinlikleriyle de desteklenmesi gerektiği açıktır. Dijital okuryazarlığın önemi ve işlevleri de burada ortaya çıkmaktadır. Çünkü dijital araçlarla donatılmış dünya koşullarında birey, karşılaştığı simge ve görsellere anlamlar verebilmeli ve amaçları doğrultusunda dili etkin kullanabilmelidir.

Dijital okuryazarlık; sayısal, sanal anlamlarına gelen *dijital* kelimesi ile (TDK, 2024) geçmişte, *okuması yazması olan, öğrenim görmüş (kimse)* anlamlarına geldiği hâlde, yeni gelişme ve teknolojilerle anlam alanı genişleyerek artık *bir alandaki bilgileri algılama, anlama ve o alanın gerektirdiği becerileri sergileme* anlamında kullanılmaya başlanan “okuryazarlık” kelimelerinin birleşiminden oluşan bir terimdir (Aşıcı, 2009, s. 11-18; Sayın ve Göçer, 2016, s. 117). İlk defa 1997 yılında “Dijital Okuryazarlık” kitabıyla Paul Gilster tarafından kullanılmaya başlayan bu terim, *bilgisayar veya genel ağ yoluyla ulaşılan kaynaklarda sunulan bilgileri eleştirel bir bakış açısıyla çözümlene ve kullanma becerisi*, olarak tanımlanmış olsa da gelişen teknolojilerle kavram alanı giderek genişlemiş ve farklı becerileri de içine alır hâle gelmiştir (Akt. Çelik ve Kılıçoğlu, 2022, s. 116). Söz gelimi Belshaw (2012, s. 206), bu terimin, bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar okuryazarlığı gibi yeni okuryazarlıklarla ilgili önceki çalışmalara dayanan karmaşık beceriler de içerdiğini belirterek bu terimin *kültürel anlayış, bilişsel yetkinlik, üreticilik, iletişime açıklık, kendinden emin olma, yaratıcılık, aktif yurttaşlık, sosyal sorumluluk ve örgütlenme* olmak üzere sekiz temel bileşen/beceri altında özetlemiştir. Özetle dijital okuryazarlık becerilerini etkin kullanan bireyler, etkileşimli okuma ve yazma becerileri çerçevesinde yeniliklerle tanışmaya açık, bilişsel esnekliğe sahip, kavrayıcı ve üretici okuryazar grubunu oluşturmaktadır. Yani aynı anda birden fazla duyu organını kullanarak hem edimleyip hem üretirek aktif, canlı ve etkileşimli beceriler sergilerler.

Okuma becerilerinin yazma becerileriyle desteklendiği Wappad uygulaması, kullanıcılarının dil becerilerini geliştirmesi ve edebiyat bağlamındaki estetik zevklerini desteklemesi açılarından incelenmesi ve araştırılması gereken dijital okuryazarlık platformlarından biridir. Ayrıca öğrenciler açısından bu programların; öğrencilerin bağımsız olarak öğrenmesine, çeşitli araştırma teknikleriyle bilgiye ulaşmasına, değerlendirme, sorgulama ve yorumlamayı hayatının bütün safhalarında bir alışkanlık hâline getirmesine yardımcı olabileceği göz önünde bulundurularak bu durumların gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması gerekmektedir. Bu alanlarda yapılacak araştırmalar yoluyla öğrencilerin, dil becerileri ile ilgili okul dışındaki elektronik ortamlarda kullandığı programların detaylı bir biçimde tanınması sağlanabilecektir. Ayrıca Wappad uygulamasının; öğrenciler tarafından niçin, ne kadar sıklıkla ve ne şekilde kullanıldığının araştırılması hem programın eğitim-öğretime uygunluğu hem de öğrencilerin dil gelişimine yaptığı olumlu-olumsuz etkilerinin belirlenmesi bakımından da önem arz etmektedir. İnternet tarafından bireylere sunulan, dil becerilerinin kullanımını ve gelişimini hedefleyen Wappad uygulamasının, öğrenciler tarafından sorgulanıp sorgulanmadığının da yapılan araştırmanın sonucunda anlaşılması olacağı düşünülmektedir. Özellikle eleştirel açıdan öğrencilerin programa bakış açısı ve uygulamada yer alan metinlere yönelik olarak eleştirel okuma becerilerinin ortaokul öğrencileri tarafından kullanılıp kullanılmadığı da netlik kazanacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı; internet üzerinden kitap okuma ve yazma uygulamalarını bünyesinde barındıran Wattpad isimli yazılımın, ortaokulda öğrenim gören 5, 6 ve 7. sınıf öğrencileri tarafından kullanım durumlarını tespit etmek ve uygulamanın ortaokul düzeyindeki öğrenciler üzerindeki etkilerini araştırmaktır. Bu amaçla şu sorulara cevaplar aranmıştır:

1. 2015-2016 eğitim öğretim yılında Konya'da öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin ne kadarı Wattpad kullanmaktadır?
2. Wattpad kullanıcısı ortaokul öğrencileri uygulamayla nasıl tanışmıştır?
3. Ortaokul öğrencileri Wattpad uygulamasını ne sıklıkla kullanmaktadır?
4. Ortaokul öğrencilerinin Wattpad uygulamasını kullanım amaçları nelerdir?
5. Ortaokul öğrencileri Wattpad uygulamasında hangi tür ve konulardaki kitapları okumaktadır?
6. Ortaokul öğrencileri Wattpad uygulamasında hangi yöntemleri kullanarak ne tür yazılar yazmaktadır?
7. Wattpad uygulamasının ortaokul öğrencileri üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri nelerdir?

2. Yöntem

Araştırmada nicel ve nitel araştırma yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Nicel araştırma yöntemi ile yürütülen araştırmanın birinci bölümünde, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Konya'da yer alan okulların 5, 6 ve 7. sınıflarda öğrenim gören bütün öğrencilere bir anket uygulanmış, bu ankette Wattpad uygulamasını kullanan öğrenciler tespit edilerek uygulama hakkında çeşitli sorular yöneltilmiştir. Wattpad uygulamasını kullandığını beyan eden öğrencilere; uygulamayı kullanma amaçları, alanları ve sıklığı sorulmuştur. Nitel araştırma yöntemi ile yürütülen araştırmanın ikinci bölümünde ise Wattpad programını kullandığı tespit edilen öğrenciler ile programın etkileri, kullanım sebepleri ve detayları hususunda bire bir görüşmeler yapılmış, anket yoluyla elde edilen veriler derinlemesine analiz edilmeye çalışılmıştır.

2.1. Araştırma Evreni ve Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evreni, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Konya il genelindeki ortaokulların 5, 6 ve 7. sınıflarında öğrenim gören ve araştırma kapsamında yapılan ankete katılan 50.623 öğrencidir. Ankete katılan öğrenciler arasından Wattpad kullandığını beyan eden 2.918 öğrenci, nicel yöntemle yürütülen araştırmanın birinci aşamasındaki örnekleme oluştururken, ulaşılabilirlik durumu dikkate alınarak örneklem arasından belirlenen iki okuldan rastgele seçilen ve yüz yüze görüşme yapılan 38 öğrenci ise nitel yöntemle yürütülen araştırmanın ikinci aşamasındaki çalışma grubunu oluşturmaktadır. 8. sınıf öğrencileri, merkezî ortak sınav kaygısından dolayı araştırma dışında tutulmuştur.

2.2. Verilerin Toplanması ve Analizi

İlk aşamada veriler, internet ortamında elektronik bir anket formu ile toplanmıştır. 2015-2016 eğitim öğretim yılında Konya'da 5, 6 ve 7. sınıfta öğrenim gören 50.623 öğrenci, internet sitesi üzerinde yayınlanan çevrim içi anket modülüne, okullarında öğretmen gözetiminde ya da evlerinde ebeveyn gözetiminde veri girişi yapmışlardır.

Ankette öğrencilerin Wappad programını kullanma amaçları ve sıklığı ile ilgili dört; bu programın kullanım durumunu etkileyebilecek değişkenlere (sınıf seviyesi, cinsiyet, okul türü, yerleşim yeri, ailenin aylık geliri, anne-babanın eğitim durumları vb.) ilişkin sekiz olmak üzere öğrencilere toplam 12 soru yöneltilmiştir. Anket verileri, "excel" dosyasında sayılardan oluşan kodlar halinde elde edilmiştir. 3.104 öğrenciden anket yoluyla elde edilen veriler arasından, tamamlanmamış ve sorulan soruyla ilgisiz olan bilgilerle doldurulmuş 186 anket verisi ayıklanmış ve araştırma için 2.918 öğrenciye ait anket formu değerlendirilmeye alınmıştır. SPSS.18 programına aktarılan veriler, programda yer alan yüzde ve frekans tekniği ile kullanılarak analiz edilmiştir.

Anketin geçerlilik ve güvenilirliğini artırmak amacıyla Konya İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün yürüttüğü Eğitimde Kaliteyi İyileştirme Projesi kapsamında faaliyet gösteren ekip42.meb.gov.tr genel ağ adresinde elektronik bir yazılım oluşturulmuştur. Anketteki soruların doğru anlaşılmasını sağlamak için anket maddeleri dil bilgisi ve anlam bakımından incelenmiş, Gazi Üniversitesinde görev yapan Türkçe eğitimi anabilim dalı uzmanlarının görüşleri doğrultusunda şekillendirilmiştir. Örneğin öğrencinin anne ve babasının eğitim durumunu belirtmesi istenirken "Okuma-yazması yok" ve "İlkokul mezunu" maddelerinin arasına, alınan görüşler doğrultusunda "Bir okul mezunu olmadığı halde okur-yazar" ibaresi eklenmiştir.

Detaylı veriler elde etmek için ikinci veri toplama aracı olarak "yarı yapılandırılmış görüşme formu" hazırlanmış ve programı kullanan öğrenciler ile bire bir görüşmeler yoluyla çeşitli sorular yöneltilmiştir. Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları (6 soru), ön deneme için, programı kullanan 8 öğrenciye yöneltilmiş, alınan cevaplar doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmış ve 4 soru daha eklenerek görüşme formuna son şekli verilmiştir. Görüşmelerin geçerlilik ve güvenilirliği için öğrenci velilerinin izni alınarak yapılan görüşmeler ses kaydına alınmış, ardından "excel" dosyasına not edilerek yazıya geçirilmiştir. Görüşmeler yoluyla elde edilen veriler kategorik olarak tasnif edilmiş ve içerik analizleri ile değerlendirilmiştir.

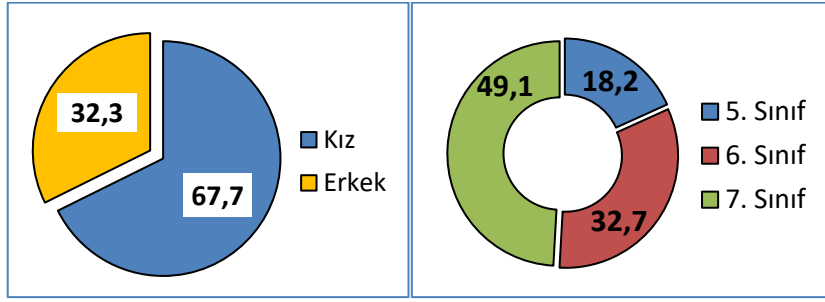
Görüşmelerde elde edilen ifadeler, nicel veriler ile karşılaştırılarak verildiği yerlerde, kullanılan nitel verinin detayları, kodlanarak verilmiştir. Örneğin "6, K, T-85, G-90" kodlaması; sırasıyla öğrencinin sınıf seviyesini, cinsiyetini, Türkçe dersi not ortalamasını ve genel not ortalamasını ifade etmektedir. Görüşmelerde öğrencilerin söylemediği ama cümlenin tam olarak anlaşılabilmesi için araştırmacı tarafından tamamlanan ifadeler, köşeli ayraç içerisinde gösterilmiştir: "[Zamana Karşı] bir bilgisayar oyunundan esinlenerek yazdım."

3. Bulgular ve Yorum

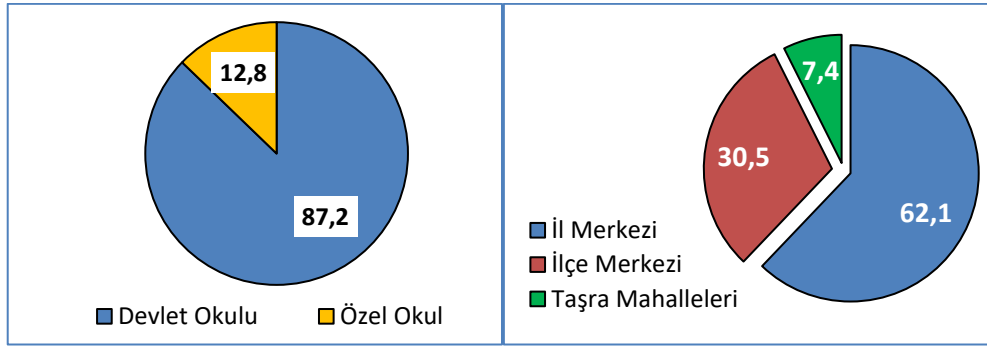
3.1. Wappad Kullanıcısı Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Dair Bulgular

Konya iline bağlı 31 ilçede 5, 6 ve 7. sınıfta öğrenim gören 50.623 öğrenciye uygulanan ankette 15.960 öğrenci akıllı telefonu olduğunu, bu öğrencilerin 2.918'i ise Wappad kullandığını beyan etmiştir. Elde edilen bu sayı, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Konya'da öğrenim gören ortaokul 5, 6 ve 7. sınıf öğrenci toplamının %5,76'sına karşılık gelmektedir.

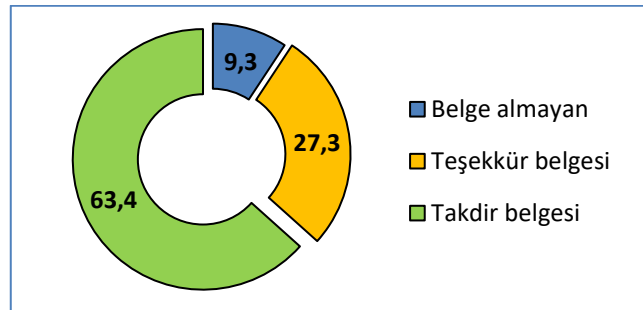
Programı kullanan 2.918 öğrencinin %71,5'i (2.087 öğrenci) il merkezinde öğrenim görmektedir. Bu 2.087 öğrencinin %64'ü ise (1.329 öğrenci) üç merkez ilçeden biri olan Selçuklu'da öğrenim görmektedir. Ankete katılan öğrencilerin sınıf seviyesi, cinsiyet, okul türü, yaşanan yerleşim türü, akademik başarı durumu, aile gelir ve eğitim durumu gibi kitap okuma alışkanlıklarını etkileyebilecek demografik bilgilerine ilişkin veriler, Tablo 1 ila 11 arasında detaylı olarak gösterilmiştir.

Tablo 1 ve 2. Wattpad Kullanıcısı Öğrencilerin Sınıf Seviyeleri ve Cinsiyet Durumları (%)

Tablo 1’de yüzdelik ifadesiyle görünen öğrencilerin sınıf dağılımlarına sayısal veriler ışığında bakıldığında, ankete katılan 2.918 öğrenciden 532’sinin 5. sınıfta, 953’ünün 6. sınıfta, 1.433’ünün ise 7. sınıfta öğrenim gördüğü görülmektedir. Öğrencilerin cinsiyet durumlarına ait Tablo 2’deki veriler dikkate alındığında ise ankete katılan ve Wattpad kullanan 2.918 öğrencinin 1.975’i kız, 943’ü erkektir. Kız öğrencilerin, uygulamayı, erkeklere oranla daha çok kullandığı anlaşılmıştır.

Tablo 3 ve 4. Wattpad Kullanıcısı Öğrencilerin Yaşadığı Yerleşim Yeri ve Öğrenim Gördüğü Okul Türü (%)

Tablo 3’teki verilere göre araştırmaya katılan 2.918 öğrenciden 1.812’si (%62,1) il merkezinde, 889’u (%30,5) ilçe merkezinde, 217’si (%7,4) ise taşra mahallelerinde yaşamaktadır. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu il ya da ilçe merkezinde yaşamaktadır. Tablo 4 incelendiğinde ise ankete katılan 2.918 öğrencinin 2.545’inin (%87,2) devlet okullarında, 373’ünün ise (%12,8) özel okullarda öğrenim gördüğü anlaşılmaktadır.

Tablo 5. Wattpad Kullanıcısı Öğrencilerin Akademik Başarı Durumları (%)

Tablo 5’e göre ankete katılan Wattpad kullanıcısı 2.918 öğrenciden 1.749’u bir önceki eğitim öğretim döneminde takdir belgesi (%63,4), 798’i teşekkür belgesi (%27,3) almıştır. Ankete katılan 50.623 öğrencinin bütünü dikkate alındığında Wattpad’i, ağırlıklı olarak takdir belgesi alan (not ortalaması 85 ve üzeri) öğrencilerin kullandığı görülmektedir. Wattpad kullanımının, kullanıcılarının okuma ve yazma becerilerinin etkin kullanımıyla

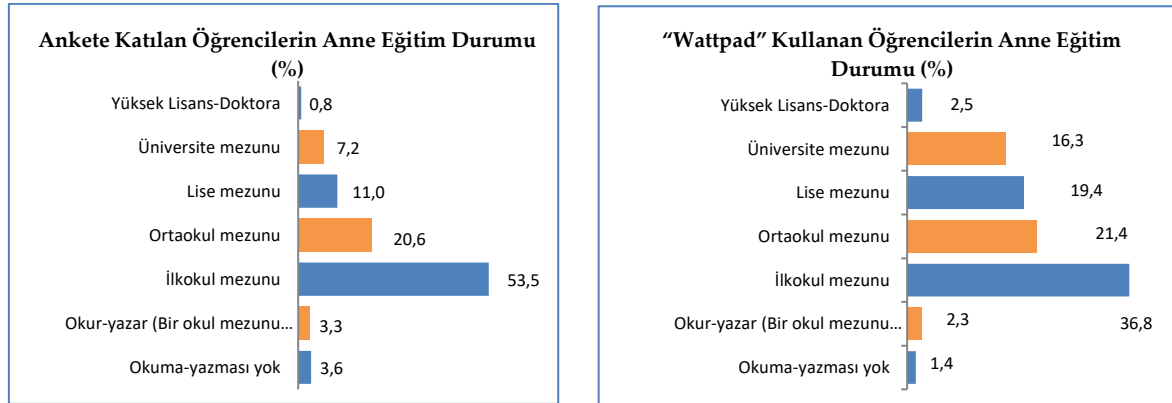
mümkün olabileceği dikkate alındığında başarı düzeyi ile uygulamayı kullanma durumunun birbiriyle doğru orantılı olduğu düşünülmektedir.

Tablo 6. Wattpad Kullanıcısı Öğrencilerin Aylık Aile Gelir Durumları

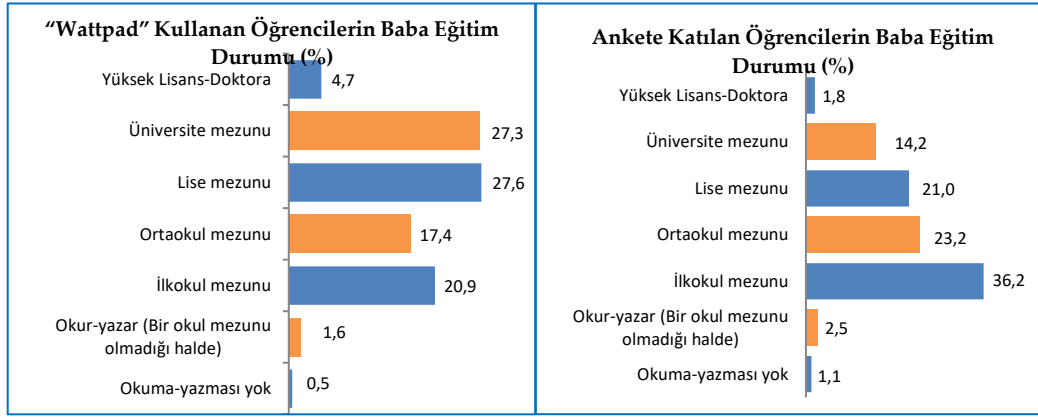
Ailelerin Aylık Geliri	Sayı	%
0 - 750 TL	162	5,6
751 - 1.500 TL	770	26,4
1.501 - 2.250 TL	708	24,3
2.251 - 3.000 TL	498	17,1
3.000 TL ve üzeri	780	26,7
Toplam	2.918	100,0

Araştırmaya katılan 2.918 öğrencinin ailelerinin aylık gelir dağılımı Tablo 6’da hem yüzdelik oranları ile hem de öğrenci sayısı olarak verilmiştir. Öğrencilerin ailelerinin yarısından çoğunun, asgari ücretin üzerinde aylık gelire sahip olduğu görülmektedir. Programın en büyük kullanım mecrası olan akıllı telefon faktörü göz önüne alındığında, çocuğuna akıllı telefon alabilecek düzeyde gelire sahip ailelerin çoğunlukta olması tutarlı bir sonuç oluşturmaktadır.

Tablo 7-8. Wattpad Kullanıcısı Öğrencilerin Anne Eğitim Durumları (%)

Ankete katılan ve Wappad kullanan öğrencilerin anne eğitim durumu, Tablo 7 ve 8’de verilmiştir. Ankete katılan 50.623 öğrencinin yarısından fazlasının annesi ilkökul mezunudur. Wappad kullanan 2.918 öğrenciden 1073’ünün annesi (%36,8) ilkökul, 624’ünün annesi (%21,4) ortaokul, 565’inin annesi (%19,4) lise, 475’inin annesi (%16,3) üniversite mezunu olup; 72’sinin annesi (%2,5) lisansüstü eğitime sahiptir. Herhangi bir okul mezunu olmayan 109 annenin 68’inin okur-yazar olduğu, 41’inin ise okur-yazar olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 9-10. Wattpad Kullanıcısı Öğrencilerin Baba Eğitim Durumları (%)

Ankete katılan ve Wattpad kullanan 2.918 öğrencinin baba eğitim durumu Tablo 9 ve 10'da verilmiştir. Tablo 9'a göre ankete katılan 50.623 öğrencinin yarısından fazlasının babası ilkokul ya da ortaokul mezunudur. Genel olarak bakıldığında üniversite veya lisansüstü eğitime sahip babaların oranı %16 olurken, Wattpad kullanıcısı öğrencilerin babalarında bu oran %32'ye yükselmektedir. Wattpad kullanan 2.918 öğrencinin babasından 804'ü (%27,6) lise, 796'sı (%27,3) üniversite, 611'i (%20,9) ilkokul mezunu olup; 136'sı (%4,7) lisansüstü eğitime sahiptir. Herhangi bir okul mezunu olmayan 63 babanın 48'inin okur-yazar olduğu, 15'inin ise okur-yazar olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında uygulanan ankete katılan ve Wattpad kullanıcı öğrencilerin çoğu Selçuklu ilçesinde öğrenim gördüğü için nitel araştırma yöntemi ile yürütülen araştırmanın ikinci aşamasında bu ilçeden ulaşılabilirlik durumu dikkate alınarak belirlenen iki okuldan rastgele seçilen 38 öğrenci ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşme yapılan öğrencilerin 7'si erkek, 31'i kız öğrencidir. Öğrencilerin diğer demografik özellikleri Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Görüşme Yapılan Öğrencilere İlişkin Demografik Bilgiler

Sınıf Seviyesi	Öğrenci Sayısı	Bütün Derslere Ait Genel Not Ortalaması	Türkçe Dersi Not Ortalamaları
5	9	85,12	85,01
6	22	89,22	84,13
7	7	85,71	80,52

Tablo 11'e göre araştırmanın 2. aşamasında yüz yüze görüşme yapılan öğrencilerin 9'unun 5. sınıfta, 22'sinin 6. sınıfta, 7'sinin 7. sınıfta olduğu görülmektedir. Öğrencilerin bütün derslere ait olan genel not ortalamalarının 85 ve üzeri olduğu, Türkçe dersine ait not ortalamalarının ise 5. sınıfta 85,01; 6. sınıfta 84,13; 7. sınıfta 80,52 olduğu görülmektedir.

3.2. Öğrencilerin Wattpad ile Tanışma Durumlarına Dair Bulgular

Araştırma kapsamında yüz yüze görüşme yapılan öğrencilere programla nasıl tanıştıkları sorulmuş, elde edilen bulgulara göre cevaplar Tablo 12'de kategorileştirilmiştir.

Tablo 12. Öğrencilerin Wattpad ile Tanışma Yolları

Tanışma Yolu	Öğrenci Sayısı	Örnek Öğrenci İfadeleri
Arkadaş veya akraba tavsiyesi	26	"Arkadaşım [wattpad'te] bir hikâye yazmıştı, onu okumak için... (6, K, T-92, G-97)." "Kuzenim yardımıyla tanıştım. O kullanıyormuş, bana da önerdi. Ben de onun sayesinde indirdim (6, K, T-76, G-80)."

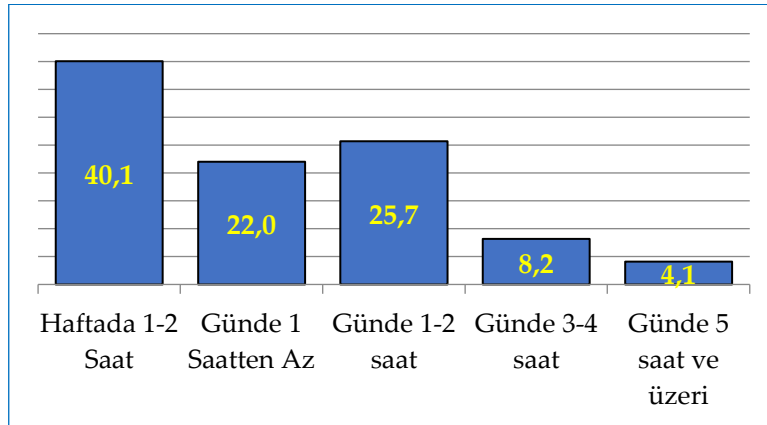
Bireysel çaba ve araştırma	5	"Bir tavsiye üzerine tanışmadım. Zaten kitap okumayı çok seviyordum ama elimdeki kitapların sayısı her geçen gün azaldığında daha çok kitap okuyabileceğim özgür bir ortam aramaya başladım kendime. O da internette karşıma çıkan Wattpad'i buldum. Orada da hem yazmaya hem de okumaya başladım (7, K, T-91, G-91)." "Bende şöyle, ben kitap çok seviyorum ama hiç sevmediğim kitabı hiç okumam. Kitabı çok sevdiğim için bir ara baya bir kitaba bağımlı olmuştum. Yanıma kitap almıyordum çünkü çok ağır oluyordu. Telefondan okuyayım dedim ve uygulamaları araştırdığımda Wattpad karşıma çıktı ben de merak ettim, yükledim (6, K, T-85, G-82)."
Sosyal medya	3	"Sosyal medyada reklamlarını görüyordum yani parça parça olan fotoğrafları vardı ve bazı arkadaşlarım kullanıyordu. Onlardan gördüm, ben de yüklemek istedim (7, K, T-78, G-86)."
İnternet	3	"İnternette hikâye aramamla... (6, K, T-91, G-92)."
TV/Kitap	1	"Alacakaranlık, televizyonda fragmanları çok gösteriliyordu ben izlememiştım hani, Korku olunca gece yatamıyorum ama bütün arkadaşlarım da izleyince özellikle de geçen sene. Öğretmenim anlatmıştı, İngilizce öğretmenim. Kitabı varmış. Anlatmıştı, kitabı çok güzeldi, yemedim, içmedim o kitabı okudum diye. Ben de işte heveslendim (6, K, T-91, G-92)."

Tablo 12'ye göre arkadaş veya akraba tavsiyesi, öğrencilerin programla tanışmasında en büyük orana sahiptir. Bunların dışında, kitap okuma ihtiyacını karşılamak için bireysel araştırma, sosyal medya, internet ve kitap; öğrencilerin, Wattpad ile tanışma yollarındandır.

3.3. Öğrencilerin Wattpad Programını Kullanma Sıklığına Dair Bulgular

Araştırmanın demografik bilgiler içeren sorularından sonra öğrencilere akıllı telefon üzerinden ya da bilgisayar üzerinden Wattpad programını kullanma sıklığı sorulmuş ve programın öğrenciler tarafından ne kadar (günlük ve haftalık) kullanıldığı anlaşılmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 13. Wattpad Kullanıcısı Öğrencilerin Programı Kullanım Sıklığı (%)

Yapılan ankete göre Wattpad kullanan öğrencilerin, programı kullanma sıklığı Tablo 13'te yüzdelik oranlarına göre yer almaktadır. Tabloya göre Wattpad kullanıcısı 2.918 öğrenciden 1.169'u (%40,1) programı; haftada 1-2 saat, 750'si (%25,7) günde 1-2 saat, 642'si (%22) günde 1 saatten az, 238'i (%8,2) günde 3-4 saat, 119'u ise (%4,1) günde 5 saat ve üzeri kullanmaktadır. Günlük kullanım sıklığına bakıldığında, 1.107 öğrencinin (%38), programı günde en az 1 saat; 1811 öğrencinin (%62) ise günde 1 saatten daha az kullandıkları görülmüştür.

Programı günde 3 saat ve üzeri kullanan öğrenciler ile yapılan görüşmelerde, öğrencilerin, okudukları kitaba kendilerini kaptırdıkları, bazen gece geç vakitlere kadar kitap okuduklarıyla ilgili ifadeler ile karşılaşmıştır. Bazılarının ailesinden bu duruma tepkiler verilmiş ve programın kullanımı kısıtlanmıştır. Bu bulgular şu ifadelerden anlaşılmaktadır:

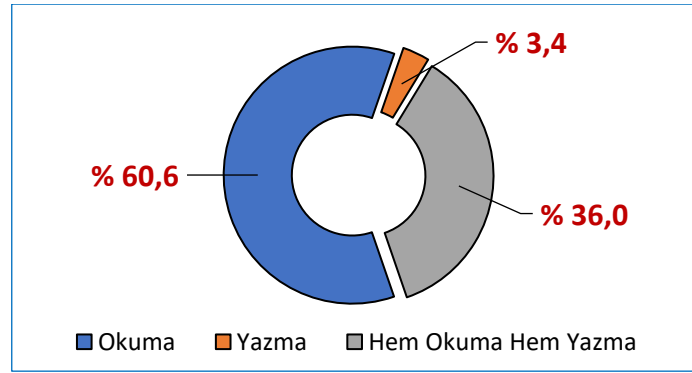
"Bazen bir gecede 4-5 saat okumuştum. Durmamıştım gibi bir şey. Bağımlı gibi olmuştum. Sanki dayanamayıp okumaya devam ediyordum, öbür bölümünü merak ediyordum (6, K, T-94, G-95)."

"İlk yüklediğimde çok kullanıyordum sonra ailem kızmaya başladı. Ara sıra kullanıyorum şimdi. Haftada bir iki kez (6, K, T-98, G-97)."

3.4. Öğrencilerin Wattpad Programını Kullanma Amaçlarına Dair Bulgular

Araştırmanın demografik bilgiler içeren sorularından sonra öğrencilere Wattpad programını kullanma amaçları ve alanları sorulmuştur. Bu soruyla öğrencilerin söz konusu programını niçin kullandığı anlaşılmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14. Öğrencilerin Wattpad Programını Kullanma Amaçları (%)

Wattpad kullanıcısı öğrencilerin, programı kullanma amaçları Tablo 14'te yüzdelik oranlarına göre yer almaktadır. Wattpad kullanan 2.918 öğrenciden 1.768'i (%60,6) programı yalnızca okuma amaçlı kullanırken, 99'u (%3,4) ise yalnızca yazma amaçlı kullanmaktadır. 1.051 (%36) öğrenci ise programı hem okuma hem de yazma amaçlı kullandıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılan 2.918 öğrenciden 2.819'u (%96,6'sı) Wattpad programında okuma becerisini kullanırken, 1.150'si (%39,4'ü) ise yazma becerisini kullanmaktadır.

Anket verilerine göre, öğrencilerin büyük çoğunluğu Wattpad programını okuma amacıyla kullanmaktadır. Öğrencilerin yarısına yakını da programda yazma becerisini kullanmış ya da hâlen kullanmaktadır. Programı yalnızca yazma amacı için kullanan öğrenci sayısı, yalnızca okuma amacı için kullanan öğrencilere göre oldukça azdır.

Yüz yüze yapılan görüşmelerde 38 öğrenciden 37'si, programı okuma amacıyla kullandığını beyan etmiştir. Yalnızca bir öğrenci programda okuma yapmadığını yalnızca şiir yazmak için kullandığını belirtmiştir. 15 öğrenci ise programı hem okuma hem de yazma amacıyla kullandığını belirtmiştir. Öğrencilerin programı kullanım amaçları ile ilgili nicel ve nitel verilerin birbiriyle örtüştüğü görülmüştür. Sonuç olarak, birkaç istisna dışında hemen hemen her öğrencinin programı okuma amacıyla kullandığı, öğrencilerin yarısına yakınının ise yazma amacıyla kullandığı, yalnızca yazma amacı ile kullanan öğrenci sayısının oldukça az olduğu anlaşılmıştır.

Programı, okuma amacıyla kullanan öğrenciler ile yapılan görüşmelerde şu alt sebepler de kullanma amacı olarak dile getirilmiştir:

"Bilgi edinmek için, bir oyun hakkında teoriler falan var veya bir dizi hakkında da bilgiler falan var. Daha çok kitap okuyorum (6, K, T-78, G-82)."

"Hem kitap okumak için hem de okuma hızımı geliştirmek için aklımdaki soru işaretlerini okuduğum bazı kitapların bazılarında yazıyor yani bu şekilde (6, K, T-76, G-85)."

"Oradaki hikâyeler hoşuma gidiyor, zaman geçiriyorum, okuma hızımı geliştiriyorum. Bir kere yazmaya girişmişim ama korkmuştum galiba, beğenilmeyecekmiş gibi düşünmüştüm. O yüzden silmişim hikâyeyi (6, K, T-94, G-96)."

"Öyle tanınmış yazarlar değil de hani kendini yeni yeni göstermeye çalışan yazarlara, eğer hikâyelerini beğeniyorsam ufak da olsa bir katkı sağlamak veya beğendiğim hikâyeleri okumak. Kendime idol, idol demeyeyim de hani örnek alacak kişiler bulabilmek. Onların yazı tarzları ile kendiminkini karşılaştırabiliyorum. Mesela onların hikâyeleri böyle çok beğenilen hikâyelerdense eğer ben de kendiminkilerle karşılaştırıyorum. Kendiminkinin eksiklerini buluyorum işte. Şurada şöyle yapsam daha iyi olur gibisinden şeyler yaparak düzeltebilirim (6, K, T-78, G-82)."

"İlk girişimde kelime dağarcığımı geliştiririm, ben de belki bu işlere başlarım diye düşündüm. Ondan sonra işte zaten kelime dağarcığım gelişti, bu işlerin sonra zor olduğunu anladım, sonra kitap yazmadım (6, E, T-78, G-75)."

"Bilgi de edilebiliyor Wattpad'den. Bazı kaynakları araştırabiliyoruz da. Mesela Hoca bir ödev veriyor, sayfa sayısı filan veyahut da bir kitabın konusu... Bazı kitapları gidip alamıyorum, pahalı oluyor. Bazıları da çıkmamış, yayımlanmamış oluyor, ben önceden okumak istediğim için direk oradan okuyorum (7, E, T-77, G-74)."

"Ben sürekli kütüphaneye gidip kitap almak istiyordum, annemle babam da çalıştığı için pek gidemiyordum. O yüzden okuduğum kitaplar da bazen kısa bazen uzun oluyordu. Bittiği zaman iki üç hafta boş kalıyordum. O yüzden bundan sürekli okuyabildiğim için mutluyum (6, K, T-78, G-90)."

Yazma amacıyla programı kullanan öğrenciler ile yapılan görüşmelerde, şu alt sebepler de kullanma amacı olarak dile getirilmiştir:

"Ben de kitap yazmak istiyorum hem de kitap nasıl yazılır onu öğrenmek için (7, K, T-56, G-73)."

"Kendime [yazma alanında] örnek alacak kişiler bulabilmek [için]. Onların yazı tarzları ile kendiminkini karşılaştırabiliyorum. Mesela onların hikâyeleri böyle çok beğenilen hikâyelerdense eğer ben de kendiminkilerle karşılaştırıyorum. Kendiminkinin eksiklerini buluyorum işte. Şurada şöyle yapsam daha iyi olur gibisinden şeyler yaparak düzeltebilirim (6, K, T-78, G-82)."

3.5. Wattpad Kullanıcısı Öğrencilerin Okuma Durumlarına Dair Bulgular

Yapılan anket çalışmasında Wattpad kullanıcısı 2.918 öğrenciye programda okuduğu metin türleri sorulmuş ve elde edilen veriler Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15. Wattpad Kullanıcısı Öğrenciler Tarafından Okunan Metin Türleri

Wattpad'de Okunan Metin Türleri	Öğrenci Sayısı	%
Hikâye-Roman	1.856	66
Efsane	1.076	38
Çizgi Roman	987	35
Fıkra (Köşe Yazısı)	920	33
Mizah (Fıkra vb.)	805	29
Şiir	765	27

Anı (Hatıra)	738	26
Diğer	731	26
Masal-Fabl	700	25
Destan	513	18
Gezi	468	17
Tiyatro	455	16
Deneme	447	16
Sohbet (Söyleşi)	434	15
Makale	257	9
Hitabet (Nutuk)	220	8
Toplam Öğrenci Sayısı	2.819	%

Tablo 15'te detaylı olarak görüldüğü üzere, Wattpad programını okuma amaçlı kullanan 2.819 öğrenciden 1.856'sı programda (%66) hikâye ve roman türünde kitaplar okuduğunu belirtmişlerdir. İkinci sırayı %38 ile (1.076 öğrenci) efsane türünün alması düşündürücüdür. Bu türün, öğrenciler arasında en çok okunan türlerden biri olarak tercih edilmesi; gençler arasında çok okunan yabancı yazarların fantastik romanlarını akla getirmektedir. Üçüncü sırada %35 oran ile (987 öğrenci) okumada tercih edilen çizgi roman ise 5, 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin resimli kitaplara ilgi duyması faktörü ile açıklanabilir. Programda fıkra (güncel fikir yazısı) türünde metin olmamasına rağmen öğrencilerin, bu türü mizahî fıkralar ile karıştırmış olabileceğini akla getirmektedir. Öğrencilerin okumak için talep ettiği metin türleri arasında "mizah" türünün olduğu da görülmektedir. Mizah türünün öğrencileri güldürürken eğlendirdiği; sınav kaygısı, ödev ve ders yükü gibi olumsuzlukları unutturduğu düşünülmektedir. Hikâye ve roman türünün diğer türlere nazaran oldukça baskın bir orana sahip olması, tablonun yine dikkat çekici verilerinden biridir.

Programı okuma amacıyla kullanan öğrencilerle yapılan yüz yüze görüşmelere göre, 38 öğrencinin 31'i (%82) programda hikâye-roman okuduklarını, 7 öğrenci ise bu türler dışında efsane, masal ve şiir türlerini okumayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu bulgular, nicel verilerle elde edilen verilere yakındır. Görüşmelerde, öğrencilere hangi konuları içeren kitapları okudukları da sorulmuştur.

Tablo 16. Wattpad'de Öğrencilerin İlgisini Çeken Konular

Öğrencilerin Wattpad'de İlgisini Çeken Konu Türleri	Öğrenci Sayısı
Macera/Aksiyon	13
Bilim Kurgu	10
Korku	8
Fantastik	6
Mizah	3
Gezi	3
Genç Kurgu	2

Görüşmeler sonucunda elde edilen verilere göre (Tablo 16), öğrenciler; macera/aksiyon, bilim kurgu, korku ve fantastik konular içeren kitapları okuduklarını belirtmişlerdir. Bazı öğrencilerin verdiği şu cevaplar dikkate değer bulunmuştur:

"Korku. İzlediğim filminden etkilendim, o da vampirlerle ilgili (6, K, T-91, G-94)."

"Fantastik, macera. Çünkü sonunda ne olacağını çok merak ediyorsun, bir olay mı olacak? Olumlu olumsuz bir şey mi olacak, devam etmek istiyorsun (6, K, T-94, G-94)."

"İlgimi çeken her şeyi okuyorum ama macera ve bilim kurgu daha ağır basıyor (7, K, T-78, G-86)."

Özetle; ankete ve öğrencilerle yapılan görüşmelere göre, Wattpad programını okuma amaçlı kullanan ortaokul öğrencilerinin büyük çoğunluğu macera, bilim kurgu, korku ve fantastik alanında konular içeren hikâye ve roman türündeki (öyküleyici) kitapları okumaktadır. Ayrıca özel güçleri olan kişilerin kahraman olduğu olağanüstü olaylara bir ilgi de görüşmelerde göze çarpmaktadır. Bu ilgiye sahip öğrenciler fantastik, bilim kurgu romanlarını okuduğunu söyleyen öğrencilerdir. 10-13 yaşları arasındaki öğrenciler arasında, metnin yanında görselliğin de okuma alışkanlıklarında etkili olduğu görülmektedir.

3.6. Öğrencilerin Wattpad Uygulamasındaki Yazma Durumlarına Dair Bulgular

Araştırmada ankete katılan 2.918 öğrencinin Wattpad uygulamasında yazdığı metin türleri ile ilgili bulgular, Tablo 17'de detaylı olarak belirtilmiştir. Anket çalışmasında öğrencilerin Wattpad üzerinde hangi metin türlerini okudukları sorulmuş, konu ile ilgili daha detaylı veriler elde etmek için ise görüşmelerden faydalanılmıştır.

Tablo 17. Wattpad Uygulamasında Öğrenciler Tarafından Yazılan Metin Türleri

Öğrenciler Tarafından Yazılan Metin Türleri	Öğrenci Sayısı	%
Hikâye-Roman	540	47
Şiir	340	30
Efsane	338	29
Anı (Hatıra)	336	29
Fıkra (Köşe Yazısı)	309	27
Çizgi Roman	307	27
Diğer	303	26
Masal-Fabl	275	24
Mizah (Fıkra vb.)	254	22
Deneme	231	20
Gezi	212	18
Destan	193	17
Sohbet (Söyleşi)	187	16
Tiyatro	174	15
Makale	121	11
Hitabet (Nutuk)	109	9
Toplam Öğrenci Sayısı	1150	%

Tablo 17'de görüldüğü üzere, Wattpad programını yazma amaçlı kullanan 1.150 öğrenciden 540'ı (%47) hikâye ve roman türünde metinler yazdıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırayı 340 öğrenci ile şiir, üçüncü sırayı ise 338 öğrenci ile efsane türünün ve düzenli oranlarla diğer türlerin yer aldığı görülmektedir. Okuma becerisinde olduğu gibi hikâye ve roman türü, yazmak için tercih edilen diğer metin türlerinden belirgin şekilde daha fazla tercih edilmektedir.

Şiir, Wattpad programında öğrencilerin okumaya göre yazmayı tercih ettikleri bir metin türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Okuma tercihleri grafik ve tablosunda 6. sırada yer alan şiir, yazma tercihlerinde 2. sıraya kadar yükselmiştir. Öğrencilerin duygusal yönlerinin yetişkinlere nazaran daha belirgin olması ve şiir türünde metinler yazmanın diğer türlere göre daha az zaman alması gibi faktörler, bu türün yazmak için en çok tercih edilen ikinci metin türü olmasının sebepleri arasında gösterilebilir.

Efsane türünün Wattpad kullanıcısı öğrenciler arasında metin yazımında en çok tercih edilen tür olması, gençler arasında çok okunan yabancı yazarların fantastik romanlarından etkilenecek onlara benzer metinler oluşturma eğilimini akla getirmektedir. Anı, Wattpad kullanıcısı öğrenciler arasında yazmak için en çok tercih edilen dördüncü metin türüdür. Ortaokul 5, 6 ve 7. sınıf öğrencilerine konu bulmada kolaylık sağlaması nedeniyle bu türün tercih edildiği tahmin edilmektedir. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde; kısa hikâye, roman, masal ve şiir türleri, öğrencilerin yazdıkları metin türleri olarak tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin; bilgisayar oyunları, fantastik, macera, genç kurgu, bilim kurgu ve mizah konularını içeren kitaplar yazmayı tercih ettikleri görülmüştür. Bilgisayarlar ile ilgili hikâye yazan iki öğrenci yazdıkları ile ilgili şunları söylemiştir:

"Bilgisayar oyun ile ilgili hikâye. My Craft, güzel karelerden oluşan bir oyun. Hayatta kalmaya çalışırsın. Bir adada doğarsın, kendine erzak ve ev yapmak için önce ağaç kesersin. Çalışma masasında ağaçları oduna çevirirsin, onunla ev yaparsın. [Hikâyesi:] İki arkadaş madene iniyor, değerli eşyalar toplamak için. Orada bir kask buluyorlar. Biri onu taktıyor, sonra ilerliyorlar biraz daha. Sonra iki yol ayrılıyor, ayrılıyorlar. Sonra, birkaç dakika sonra, arkadaşı onun yanına gidiyor, orada bir sesler geliyor. Onun yanına gittiğinde bir tahtın üzerinde oturuyor arkadaşı. Sanki delirmiş gibi etrafa bir şeyler saçıyor (5, E, T-87, G-78)."

"[Zamana Karşı kitabını] bir bilgisayar oyunundan esinlenerek yazdım. Roman kahramanı olan kız istediği vakte gidebiliyor, geçmişe gidebiliyor. 'Life is Strange' isimli bir oyun vardı, oradan esinlenmişim. Çok güzel bir oyundu fakat tam olarak bitiremedim oyunu. Telefonun ses yerini açıyorum ben söylüyorum o yazıyor ya o şekilde yazıyorum. Oradan söylüyorum. O an, yani aklıma geleni yazıyorum. Yoksa kâğıtla uğraşmıyorum (6, K, T-76, G-85)."

Fantastik roman yazan ve sanal ortamda 1.600 okuyucusu bulunan bir öğrenci ise yazdıkları ile ilgili şu detaylı bilgileri vermektedir:

"Fantastik roman yazıyorum, şimdiye kadar 13 bölüm yazdım. [Konusu:] Kız vampir ama özel güçleri olan bir vampir. Daha sonra fark ediyor tabi bunu. O arada işte olaylar geçiyor. O olaylar çok uzun. Kız işte yeni bir okula gidiyor özel güçleri olduğunu fark edip oradan başka bir okula gidiyor. Ondan sonra bu kıza yine rüya olayı ile ilgili bazı şeyler geliyor. Kız gizli şehir diye bir yeri bulmaya çalışacak. Oraları daha yayınlamadım, şu anda düzenlemesini yapıyorum. Bitirmek zorunda değilim hikâyeyi tümünden silebilirim ama okuyucularım var. Onlara şey olmak istemem. Şu anda 1600 okuyucum var (6, K, T-91, G-92)."

"İki kitap üzerinde hala çalışıyorum. [Bir] kızın şimşek, gölge ve buz güçleri var. Kız yine başka bir okula gidiyor ama kız diğerlerinden özel oluyor tabi. Zaten bütün kitaplarda ana kurgu bu olur. Kız ya da oğlan bir yere gider ama o seçilmiştir. O kızın ya da işte hangi cinsse artık. Bir şekilde ya okulu ya şehri ya arkadaşlarını falan kurtarması lazım. Bir şekilde... Kızı sürekli seçilmiş, özel, diğerlerinden daha güçlü. Ya da ilk önce diğerlerinden daha güçsüz (6, K, T-91, G-92)."

Programı okuma amacıyla kullanmayan ve yalnızca şiir yazan bir 6. sınıf öğrencisi ise yazdıkları ile ilgili şu bilgileri vermektedir:

"Şu an şiir yazıyorum. Ama hiç daha yayınlamadım daha duruyor daha. Yaklaşık 45 sayfa oldu. 2-3 gün önce şiire olan ilgim biraz daha fazla olmaya başladı. Ben de şiir yazayım dedi. Şiir yazmaya başlamıştım 'Wattpad'den 2-3 gün önce. Okullar kapansın hikâyeye yazmaya başlayacağım (6, E, T-67, G-86)."

5. sınıfta yazmaya başlayan bir 6. sınıf öğrencisi ise yazdıkları ile ilgili şu bilgileri paylaşmıştır:

"5. sınıfta bilim kurgu yazmaya başlamıştım. Olmadı. Biraz daha aksiyon yazıyorum. Baya bir bölüm yapmıştım sonra yarıda bıraktım. Hatta bölüm bitirdiğimde DNR da falan"

yayınlanır diye düşünüyordum. Kitabı ben kendim okudum yazımını falan kontrol ettim, bir sorun yoktu. Ama bende de şey oldu, beğenmeyecekler diye silmişim (6, K, T-85, G-82)."

Bilim kurgu türünde metinler yazan bir 6. sınıf öğrencinin, yazdıkları ile ilgili verdiği şu bilgiler dikkat çekicidir:

"Bir kitap yazmıştım henüz 2-3 sayfa yazdım şu anda ama daha devam ettireceğim, şu an 2-3 sayfa. Yayınladım. Bilim kurgu yazdım, korku da var içinde tabi. Bir kız var ve kendinden haberi yok. Kitabın adı 'Zamana Karşı'. Kız herkesin düşüncesini okuyabiliyor, kendinden haberi yok. Derse girdiğinde bir fotoğraf makinesi var, onu yere düşürüyor. Daha sonra onu almak için elini kaldırdığında zamanı geri alıyor ve fotoğraf makinesi tekrar eski haline dönüyor (6, K, T-76, G-85)."

Genç kurgu, gizemli olaylar konularında 4 kitap (hikâye/roman) yazan bir öğrenci yazdıkları ile ilgili şu detayları araştırmacı ile paylaşmıştır:

"4 tane kitap yayınladım. İki tane de hazırda var, onları da 8. sınıfta yayınlayacağım. Kitapların birinde tamamen gençlerin ilgisini çekebilecek türde böyle, nasıl desem, genç kurgu var. Diğerinde ise böyle insan tam mutlu bir şey olacak zannederken bir anda hüznün ve korku çevrilecek bir tane hikâyem var. Üçüncüsünde ise insanı hem sürükleyen he ilerledikçe 'bu böyle miymiş' falan filan diye gizemlere şey yapan gösteren bir kitabım var ve 4. kitabımı da yayınladım yani. Aynı size söylediğim 'Yabancı' gibi aslında biraz özenmiş olabilirim. Onun gibi katil işleri falan var. 4'ü toplam 120 sayfa (6, K, T-91, G-91)."

Mizahi öğeler içeren kitaplar da öğrencilerin yazmak için tercih ettiği konulardan biri olarak görülmüştür.

"Yazdıklarım arasında benim çok özen gösterdiğim kitap: Kahvemim Buharı. İnsanların mizaha daha çok düşkünlüğü olduğunu düşünüyorum ve bu yüzden bu kitapta da mizahu daha fazla öne çıkardım ve sınıfta olan maceraları falan anlattım. Bu ismi niye tercih ettin? Kitap için önemli olan kapağı ve başlığı olduğu için bunu gören bu kitapta ne yazıyor diye merak eder ve bu yüzden bakar diye düşündüm. Telefona yazıyorum deftere yazmıyorum (6, K, T-70, G-86)."

Ayrıca öğrencilere program üzerinden kitap yazma ve yayınlama becerisini etkileyen faktörleri tespit etmek için bazı sorular sorulmuştur. Öğrencilerin, sanal ortamda kitap yazma ve yayınlama ile ilgili beğenilip beğenilmeme endişesine sahip olduğu görülmüştür. Görüşme yapılan öğrenciler, programda kitap yazmaya ve yayınlamaya devam etmelerini, yazdıklarının beğenilmesine bağlamaktadırlar:

"Yazmak ilk başta vardı ama hani şimdi daha yaşımın küçük olduğunu düşündüğüm için mesela hikâyelerimi çok büyük kitlelere ulaştırmak isterim elbet ama okunup okunmayacağını bilmediğim için kendime çok da güvenemediğim için yazmaktan çok da emin değilim. Dram mizah tarzında yazmıştım (7, K, T-100, G-99)."

"Telefona yazıyorum. Çok güzel çok beğenilirse kitaplarım kitap çıkarabilirim büyünce. Şiir de olabilir şiiri de severim, o tarz kitaplar çıkarabilirim (6, K, T-87, G-92)."

Yüz yüze yapılan görüşmelerde öğrenciler, Wattpad ortamında yayınladığı yazılarla ilgili farklı yöntemler geliştirdiklerini belirtmişlerdir. Bazı öğrenciler yazdıklarını kitaplaştırmadan ve yayınlamadan önce deftere yazdıklarını, bazıları telefona yazdığını, bazıları ise doğrudan programa yazdığını şu ifadelerle belirtmişlerdir:

"Telefona yazıyorum (6, K, T-87, G-92)."

"Telefonumun not bölümüne yazıyorum ondan sonra 'Wattpad' bölümüne yazıyorum (6, E, T-67, G-86)."

"Telefona yazıyorum, deftere yazmıyorum (6, K, T-70, G-86)."

"Defterim var. Önce orada yazıyorum (6, K, T-91, G-92)."

Wattpad programını yoğun bir şekilde kullanan ve programın sanal ortamında pek çok kitap yayınlamış olan bir 7. sınıf öğrencisi, yazma yöntemi ile ilgili şu dikkat çekici detayları araştırmacı ile paylaşmıştır:

"Aslında kitaplarım bir anda aklıma geliyor. Mesela şöyle bir araba seyahatinde camdan dışarı bakarken, düşüncelerimle baş başa kalığım zamanlarda kitabın kurgusu bir anda aklıma geliyor. A şöyle bir şey olsa falan, O böyle yapsa şu şöyle falan filan derken; yarım yamalak bir kurgu oluşturuyorum. Eve gidince de bunu düzenliyorum güzel bir şekilde. İlk bölümü yayınlıyorum, ondan sonraki bölümlere devam ediyorum. Yeni bölüm yazarken zorlanıyorum çünkü yaş aralıkları vardır şimdi 'Wattpad'de, 18 yaşındaki birey bile, nasıl desem, acemi cümleler kurabiliyor; ben onları geçmek istiyorum. Onun için biraz daha zorlanıyorum, yeni bölüm yayınlamak 1-2 ayımı alıyor (7, K, T-91, G-91)."

Wattpad kullanıcısı öğrenciler; programda yazarken, izledikleri film veya dizilerden, oynadıkları bilgisayar oyunlarından, okuduğu kitaplardan etkilendiklerini ifade etmişlerdir.

"Hayal dünyamda bunu yazmadan önce çok şey vardı. Hani acaba şöyle bir şey yazsam ne olur, beğenirler mi? Yani o hikâyeyi yazmadan çok daha önce vardı bu kurgu zaten. Mesela Alacakaranlık... O tür şeylere ilgim var benim. Fantastik şeylere eğilimim var zaten. Alacakaranlık, televizyonda fragmanları çok gösteriliyordu ben izlememiştım hani, Korku olunca gece yatamıyorum ama bütün arkadaşlarım da izleyince özellikle de geçen sene. Öğretmenim anlatmıştı, İngilizce öğretmenim. Kitabı varmış. Anlatmıştı, kitabı çok güzeldi, yemedim, içmedim o kitabı okudum diye. Ben de işte heveslendim (6, K, T-91, G-92)."

"['Zamana Karşı' kitabını] bir bilgisayar oyunundan esinlenerek yazdım (6, K, T-76, G-85)."

"Okuduğum kitaplarda etkilendiğim bölümler varsa ya da karakterler, Ya diyorum bu karakter ben olsaydım şöyle yapardım falan filan derken oradaki kendi uydurduğum olayları kitaplara yansıtıyorum ya da kendi yaşadığım olayları çoğunlukla... Yeni bölüm yazarken zorlanıyorum çünkü yaş aralıkları vardır şimdi 'Wattpad'de, 18 yaşındaki birey bile, nasıl desem, acemi cümleler kurabiliyor; ben onları geçmek istiyorum. Onun için biraz daha zorlanıyorum, yeni bölüm yayınlamak 1-2 ayımı alıyor (7, K, T-91, G-91)."

3.7. Öğrencilerin Wattpad Üzerinde Okuduklarından Etkilenme Durumlarına Dair Bulgular

Wattpad kullanıcısı öğrencilerle yapılan görüşmelerde, öğrencilerin okuduklarından etkilenme durumları sorulmuş ve elde edilen veriler Tablo 18'de gösterilmiştir.

Tablo 18. Wattpad Programında Öğrencilerin Okuduklarından Etkilenme Durumları

Kodlar	Örnek Öğrenci İfadeleri
olağan dışılık	"Olağanüstü yetenekleri var diyelim. Zihin okuma gibi, sihir yapabiliyorlar. Çok var daha... Okuduğum 'kötü çocuk' kitabı vardı, 'Wattpad'de başlamıştım. O, çok okunduğu için bölümleri silindi satışa çıkarıldı. Onun birincisinden üçüne kadar hepsini aldım. 'Wattpad'de tanışmıştım. Hepsini aldım, hatta ikisini bitirdim, şu anda üçüncüyü okuyorum (6, K, T-91, G-94)."
	"Paranormal şeyler oluyor Hocam genellikle. Doğaüstü bir şeyler oluyordu. Sadece 5 sn. diye bir kitap vardı mesela. Bir tane kız vardı, kız rüyasında anneannesini görüyordu. Anneanesi zehirlenerek ölüyordu. Daha sonra rüyasında kimi görürse ölüyordu. (...) İşte bir tane polis bulmuşlardı o da 6. aşamadaydı. O da geleceği falan görüyordu ben ondan çok etkilendiğim (6, E, T-78, G-75)."

korku	<i>"'Psikopat' adlı bir kitapta kızın yaşadığı olaylar. Bir de 'Sosyopat Pislik'. Genellikle korkuda paranormal bilgiler paylaşıyorlar. Onlar hoşuma gidiyor (7, K, T-64, G-74)."</i>
	<i>Bir okuduğum kitap vardı, baya bir korkunç olduğundan dolayı silmek zorunda kalmıştım (7, K, T-56, G-73)."</i>
	<i>"'Korku Okulu' diye bir kitap vardı. Tam olarak hatırlamıyorum ama çünkü baya oldu okuyalı da. Bir okul vardı, içerisinde sınıflar vardı her zamanki gibin (6, K, T-76, G-85)."</i>
eğlence	<i>"'4 N 1 K' komik bir kitap, bazı yerlerinde gülüyorsun (5, K, T-84, G-86)."</i>
	<i>"Bir kitabı okumuştum, o hem macera hem de böyle romantik komedi gibiydi. Onu çok sevmiştim ama onu da bitirmişler, çok üzülüm. Nasıl bitiriyorlar? İki çift evleniyordu böyle, çok komik bir hayatları oluyordu. Öyle bitiyordu. Bitmesini istemiyordum ama bitmişti (6, K, T-94, G-96)."</i>
bilim kurgu	<i>"'Kapiland'ın Kobayları' Lise üst sınıf öğrencileri var. Onlar için 'Kapiland' ülkesinden getirilen bir şurup var. Onun da müdür açıklarken çocuklardan birisi karşı çıkıyor. Bu ilaç zararlıdır, ilerde hepimizi etkileyecek diyor. Bu da dediği gibi ilerde etkiliyor Hocam (7, E, T-77, G-74)."</i>
	<i>"Bir keresinde Albert Aynştayn ile ilgili bir kitap okumuştum, bilim kurgu. Ondan çok etkilenmiştim. Bazı bilim adamları ile ilgili açıklama yapıyordu (5, E, T-87, G-78)."</i>

Tablo 18’de görüldüğü üzere Wattpad kullanıcısı öğrencilerin; korku unsuru içeren ögelerden (3-4-5), doğaüstü veya olağan dışı güçlere sahip kahramanlardan (1-2), komik olay ve sözlerden (6-7) ve bilim kurgu unsurlarından (8-9) etkilendikleri görülmektedir.

Öğrencilerle yapılan yüz yüze görüşmelerde programın olumlu ve olumsuz etkileri ile ilgili daha detaylı sorular sorulmuş ve yanıtlar Tablo 19 ve 20’de detaylandırılarak kategorileştirilmiştir. Öğrencilerin Wattpad ile ilgili dile getirdiği olumlu özellikler benzer cevaplar ortak bir başlık etrafında bir araya toplanmıştır. Örneğin “okumamı geliştirdi, okumam hızlandı, okuduğumu daha çabuk anlıyorum.” benzeri cevaplar “okuma hızını artırma” başlığı altında toplanmıştır.

Tablo 19. Öğrencilere Göre Wattpad Uygulamasının Kendilerine Sağladığı Katkıları

Wattpad’in Öğrenciler Üzerindeki Olumlu Etkileri	Öğrenci Sayısı
Okuma Hızını Artırma	12
Ücretsiz Farklı Türlerde Kitap Okuma İmkânı	9
Okuduklarını Anlama Becerisini Geliştirme	7
Bilgi Edinme ve Yeni Şeyler Öğrenme	4
Hayal Gücünü Geliştirme	4
Türkçe Dersine Katkı Sağlama	3
Kendini Daha İyi İfade Edebilme	2
Kitap Okuma Alışkanlığı Oluşturma	2
Yazılılardaki Başarıyı Artırma	2
Kelime Dağarcığını Geliştirme	2
Okurken Eğlenceli ve Zevkli Vakit Geçirme	1
Kitap Okuma Sınavlarındaki Başarıyı Artırma	1
Boş Vaktini Değerlendirme	1

Wattpad’in öğrencilere sağladığı katkıları konusunda yapılan yüz yüze görüşmelerden elde edilen bulgulara göre (Tablo 19), öğrencilerin çoğu, programın okuma hızlarını artırdığını söylerken; öğrencilerin önemli bir kısmı da programın, farklı türlerle ücretsiz kitap okumaya imkânı sağladığını, okuduğunu anlama becerisi kazandırdığını, yeni bilgiler öğrettiğini ve hayal gücünü geliştirdiğini dile getirmiştir. Alınan cevaplarla ilgili olarak oluşturulan kategoriler dışında bazı öğrencilerin dikkate değer ifadeleri şunlardır:

"Korkumla yüzleşmeyi öğrendim. Artık karanlık odaya giriyorum daha hafif geliyor hiçbir şey olmuyor (6, E, T-78, G-75)."

"Yazmayı sevdiğim için oradan örnekler okuyarak kendimi daha çok geliştirebilirim. Ama yazmayı sevmeyen bir insan için pek de katkısı olacağını düşünmüyorum (7, K, T-100, G-99)."

"Düşünce özgürlüğü oldu bir kere. Bu sefer düşündüklerim sadece bir hayalden [olarak] kalmadı bunları yazıya döktüm (7, K, T-91, G-91)."

"Eğer ilerde bir kitap yazmaya kalkışırsam neyi nasıl yazabileceğim hakkında fikirler sağlıyor ve insanların hangi konuları sevdiğini hangi konuları sevmeyişini anlayabiliyorum (7, K, T-78, G-86)."

"Daha çok şiir yazmaya başladım (6, E, T-67, G-86)."

Yapılan yüz yüze görüşmelerde öğrencilerin Wattpad ile ilgili dile getirdiği olumsuz özellikler ile ilgili öğrencilerin verdiği benzer cevaplar, belirli başlıklar hâline toplanarak kategorileştirilmiş ve Tablo 20'de gösterilmiştir. Örneğin "kötü söz, küfür, hakaret, kaba söz, argo" gibi ifadeler birleştirilerek tek bir başlık etrafında toplanmıştır.

Tablo 20. Öğrencilere Göre Wattpad Programının Olumsuz Etkileri

Wattpad Programının Olumsuz Etkilerinde Ortaya Çıkan Kategoriler	Öğrenci Sayısı
Küfür, Argo, Hakaret İçeren İfadelerin Yer Alması	13
Yazım Yanlışlıkları	9
Noktalama Eksiklikleri ve Yanlışlıkları	4
Yetişkin (+18) İçeriklerinin Yer Alması	3
Bağımlılık Yapması	3
İzinsiz Kopyalamalar ve Fikir Hırsızlığı	2
İçeriklerde Yaş Seviyesinin ve Sınırının Göz Önüne Alınmaması	2
Göz Sağlığını Olumsuz Etkilemesi	2
Bilinmeyen Kelimeler Öğrenme	1
Yazı Fontu ve Puntosundan Kaynaklı Olumsuzluklar	1
Telefon Başında Çok Zaman Geçirilmesi	1
Baş Dönmesi	1
Dilimize Yerleşmemiş Yabancı Sözcükler	1
Dersleri ve Ödevleri Aksatması	1
Standart (Ölçünlü) Türkçenin Kullanılmaması	1

Tablo 20'de de görüldüğü üzere, öğrencilerin Wattpad ile ilgili dile getirdiği olumsuz özellikler arasında en fazla dikkat çeken hususlardan birisi; programda okunan kitaplarda küfür, argo, hakaret içeren ifadelerle sıklıkla rastlanılmasıdır. Görüşme yapılan 38 öğrencinin yarısına yakını bu olumsuzluğu dile getirerek rahatsızlıklarını ifade etmişlerdir. Bazı öğrencilerin bu bulguya örnek ifadeleri şunlardır:

"Küfür var, bazılarında çok fazla oluyor. Okunmayacak halde... Fantastik romanlarda oluyor genellikle (6, E, T-74, G-89)."

“Bir de önüne geçen herkes bir şey yazıyor, her şey de doğru olmuyor. Saçma şeyler yazıyorlar bazen mesela, küfür falan oluyor (6, K, T-99, G-99).”

“Bazen küfür oluyor ama o kitapları okumuyorum zaten. Çok tutulan kitaplar zaten küfürsüz oluyor. O yüzden çok da sorun değil. Bir bölümde beş altı kez geçer genelde (6, K, T-91, G-92).”

Bazı öğrenciler araştırmacı tarafından programın olumsuz özellikleri sorulduğunda kaba, argo, hakaret ve küfür vb. gibi ifadeler ile ilgili rahatsızlıklarını dile getirmemiş, araştırmacının alt soruları karşısında konuşmuşlardır. Yalnız bir öğrenci; kaba, argo, hakaret ve küfür vb. gibi ifadeleri normal karşıladığını şu cümlelerle dile getirmiştir:

“Kaba, argo kelimeleri olumsuz olarak görüyorum ama bir parçası olduğunu düşünüyorum. Zaten çok argo içeren kitapları da okumuyorum (6, K, T-87, G-92).”

Programda yer alan kitaplarda yazım ve noktalama yanlışlıklarına sıklıkla rastlanması ve dilimize yerleşmemiş yabancı sözcüklerin kullanılması, öğrencilerin programın olumsuzlukları ile ilgili bahsettikleri ikinci önemli hususlardandır. Bu durumu öğrenciler şu cümleler ile ifade etmişlerdir:

“Noktalama ve harfler ile ilgili. Mesela büyüklü küçüklü yazıyorlar. Büyük harf, küçük harf... (6, K, T-94, G-946).”

“Çok yazım yanlış var. Ben o zaman baya bir yanlış okuyordum çoğunu. Bir cümlenin üzerinden beş altı kere geçiyordum okuyabilmek için. Mesela virgüller, ünlemlerde hatalar oluyordu. Yazım yanlışları, harflerde çok hata oluyordu. Onu sevmiyorum (6, K, T-94, G-96).”

“Bir hikâyeye giriyorsunuz okuyorsunuz; orada İngilizce kelimelere de yer verilmiş. Normalde dilimizde olan İngilizce kelimeler değil de İngilizlerin normal hayatında kullandıkları ‘Okey’ falan o tarz kelimelerin kullanıldığını görüyoruz. Türkçenin tam anlamıyla kullanılmadığını görüyoruz. Sonra sanal ortamda yapılan kısaltmaların çok fazla olduğunu görüyoruz. Noktalama işaretine de çok dikkat edilmediğini görüyoruz. Hikâyede ‘whatsapp’ konuşmalarını yazıyor diyelim. Tamam yazmak yerine ‘tm, ok’ gibi ifadeler kullanılıyor (7, K, T-100, G-99).”

“Bir yazı kötü olursa yazan kişiye direk yorum yazıyorum. Böyle yapmalısın falan, yazım yanlış olmuş falan diye (6, K, T-85, G-82).”

Programda konuşma dilindeki farklılıkların yazıya yansıtıldığı -dolayısıyla da ölçünlü (standart) Türkçe kullanımına yeterince dikkat edilmediği- öğrenciler tarafından şu cümleler ile dile getirilmiştir:

“Bazen dijital yazarların uydurduğu saçma kelimeleri görüyorum tabi. Mesela sevgililerin birbirine hitap şeklindeki kelimeleri çok saçma oluyor bazen. Böyle saçma kelimeler görüyorum. Çoğunlukla zaten yazarlar mesela yapacağım değil de ‘yapıcam’, bu şekilde yazılarını görüyordum garip oluyordu. Ya da cümlelerde ‘yaptım, yapacağım’ şeklinde zaman farklılıkları oluyordu onlar garipti (6, K, T-94, G-96).”

“Yazım hataları oluyor. Mesela acemice yazıyorlar. ‘Oluyor’u aoluyo yazıyorlar, ‘yapıyor’ ‘ayapıyo’ ... (6, K, T-75, G-88).”

Programda yer alan içeriklerde, yaş seviyesinin ve sınırının göz önüne alınmaması, öğrencilerin tabiri ile “yetişkin, +18” içeriklerinin herhangi bir yaş sınırlaması olmaksızın bütün kullanıcıların erişimine açık olması da öğrenciler tarafından dile getirilen olumsuz özellikler olarak göze çarpmaktadır. Bu durumu öğrenciler şu cümleler ile ifade etmişlerdir:

"Kitapların içeriğinin kontrol edilmesi lazım. Sınıflandırma [seviyelendirme] lazım. Çünkü adam mesela diyor böyle bu genç kitabı, genç kurgu filan diye. Ama kitabı açtığında içinde çok değişik şeylerle karşılaşabiliyoruz ve bu da hoşumuza gitmiyor. Buna bir sınırlandırma getirilmesi lazım (7, K, T-91, G-91)."

"Wattpad'de tanıştığım bir arkadaşım vardı. Kız benden yaşça büyüktü. Yirmi yaşlarında falandı. Kitabını okumamı istedi ben de kabul ettim. Kitabına girdiğimde nasıl desem 18 yaş artı şeyler gördüm ve arkadaşşıma da bunu bildirdim tabii ki. Wattpad'de bir sınırlama yok. Wattpad'de aklına ne gelirse yazabilirsin. İsterseniz bu bir kitap olsun, bir tanıtım olsun. Bazen sahta hesaplar açıp sırf böyle, nasıl desem, 18 yaş şeyler yazmak için böyle sahte hesaplar açarak yayınlanan kitaplar var (7, K, T-91, G-91)."

"Herkes farklı kitaplar okumayı seviyor. Bunun için yani nasıl anlatayım. Dediğim gibi yetişkinlerin okuyabileceği +18 kitapları daha çok yapıyorlar [yazıyorlar]. Daha çok o tür kitaplar var, onları sevmiyorum. Olumsuz yönleri olarak düşünüyorum (7, K, T-94, G-96)."

"Aşk romanlarında genellikle +18 oluyordu ama ben bakmıyordum onlara (6, K, T-78, G-90)."

"Mesela daha çok 18 yaş üstü olan hikâyeler de var. Onların da okurları genelde 18 yaşın altında. Bu da bir olumsuzluk... (7, K, T-100, G-99)."

Ayrıca programın aşırı kullanımından kaynaklı olarak bağımlılık yapması, öğrencinin uyku düzeni ve göz sağlığını bozması gibi sağlık sorunlarına sebep olduğu da dile getirilmiştir. Öğrenciler; programın çeşitli sağlık sorunlarına da sebep olduğunu şu cümleler ile dile getirmişlerdir:

"Göz sağlığımı etkiliyor (6, K, T-99, G-99)."

"Olumsuz olarak uyku düzenimi bozdu. Önceden 12.30 gibi yatıyordum şimdi 3'e, 4'e kadar okuyorum (6, E, T-78, G-75)."

"Normal bir kitap gibi değil yani, çevirerek filan okuyorsun. Bazı şeylerin altlarını çizemiyorsun. Bir de sürekli ekrana bakıyorsun (5, K, T-84, G-86)."

"Bazen çok saçma hikâyeler oluyor, çok saçma kitaplar yazılıyor [ama] bağımlılık yapıyor (7, K, T-97, G-93)."

"Bilgisayardan okuduğum için tabi biraz başım dönüyordu ilk zamanlar ama ondan sonra alıştıkça geçiyor. Hem yazı hem radyasyon yaydığı için sanırım, tam bilmiyorum. 72 bölüm okumuştum o yeni bölüm, artık hani sarhoş gibiydim bilgisayarın başından kalktığımda. Okuduğum zaman bitirmek istiyorsun onu, yarım bırakmak istemiyorsun (6, K, T-91, G-92)."

Programda yer alan içeriklerin izinsiz kopyalanması ve fikir hırsızlığı, öğrenciler tarafından dile getirilen olumsuzluklardandır. Bir öğrenci bu durumu şu cümleler ile anlatmaktadır:

"Tanımadığım kişiler sana mesaj atıyorlar ve mesela ben bir kitap yazdım diyelim, karşı taraftan biri benim kitabımı kopyalayıp aynısını yazabiliyor. Bu da korsancılığa giriyor. Bir de ben kitap yazdım diyelim, altına hakaret ediyorlar filan. O da olumsuz... Yeni yazarlar yazım kurallarına uymuyorlar mesela ben anlatımından bahsederken direkt başka bir kişinin ağzından devam edebiliyorlar filan. Konular atlıyor (7, K, T-56, G-73)."

Programla ilgili dile getirilen farklı özellikler de bulunmaktadır. Örneğin programı genellikle gençler tarafından kullanılması, bir öğrencinin cümlelerine şu şekilde yansımıştır:

"30 yaş üzeri insan yok, hepsi 30 yaş altı oluyor. Şu anda karşıma çıkan hiç kimse 30 yaşında büyük değildi. 30 yaşında bile yoklardı. En büyükleri 26 yaşındaydı hatırladığım kadarıyla (7, K, T-91, G-91)."

Ayrıca programı kullananların birbirleriyle kolaylıkla iletişime geçebilmesi ve arkadaş olabilmeleri, programın öğrenciler tarafından dile getirilen özelliklerdendir. 7. sınıfta öğrenim gören bir kız öğrenci, programda kullanıcıların birbiriyle olan iletişimi için şu ifadeleri kullanmıştır:

"Kullanıcılarla mesajlaşma olanağı var. Bunu şöyle düşünün bir 'facebook' kullanıcısıymışız gibi. Bir fotoğraf yayınlıyoruz a da bizim kitabımız oluyor, diyelim. Fotoğrafın beğenisi Wattpad'de 'vote' olarak geçiyor. Yorum kısmı da var, paylaşama kısımları da var. Bunları başka sitelerde de paylaşıyorsunuz. Mesela ilk olarak bir kitap gördük diyelim. Kitap hoşumuza gitti, bunun kullanıcıını merak etik ve başka kitapları var mı diye araştırmak istedik. Kitabın bölüm sonu resmine çıkıyoruz ve oradan kullanıcının profiline tıklayarak profiline giriş yapabiliyoruz. Profilinde kullanıcı takip edebiliyoruz, engelleye de biliyoruz, mesaj atabiliyoruz. Kullanıcıların takipçilerine gönderdiği mesajlara bakabiliyoruz. Kitaplarına bakabiliyoruz, takip ettiği kişilere, takipçilerine bakabiliyoruz (7, K, T-91, G-91)."

Program üzerinden sanal arkadaşlıklar kuran bir öğrenci, bu arkadaşlarıyla kurduğu iletişimi şu şekilde ifade etmiştir:

"50'yi aşkındır [arkadaşım var.] Çoğu bende büyük ve zaten hepsi de kız. Ben en küçükleri oluyorum aralarında. Çoğu 15 yaşından başlıyorlar 24-25 yaşlarına kadar gidiyorlar. Onlarla da zaten Whatsapp'tan görüşüyoruz, Wattpad'den telefon numaralarını alarak. Onların arasından yüz yüze görüşenler var ama benim şu anda hem yaşım izin vermiyor hem de onlardan biraz daha uzak bir şehirde oturduğum için onlarla yüz yüze görüşemiyorum. Hangi şehirdeler genelde? İzmir, İstanbul, Ankara gibi şehirdeler (7, K, T-91, G-91)."

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

4.1. Tartışma ve Sonuç

Dijital okuryazarlık becerilerinin ortaokul öğrencileri arasındaki yerini belirlemeye katkı sunmayı amaçlamış olan bu araştırma ortaokulların 5, 6 ve 7. sınıflarında öğrenim gören 50.623 öğrenciye uygulanan çevrim içi bir anket çerçevesinde tespit edilen Wattpad kullanıcısı üzerinden yürütülmüştür. Anketin gerçekleştirildiği Konya ilinde öğrenim gören 50.623 ortaokul öğrencisinin 2.918'i (%5,76) Wattpad kullandığını beyan etmiştir. Bu bulgu, Davarcı'nın (2013, s. 82) ortaokul 8.sınıf öğrencilerinin bilgisayar ve internetten kitap, gazete ve dergi okuma sitelerini kullanma oranının oldukça düşük seviyede olduğunu, öğrencilerin daha çok sosyal paylaşım, oyun ve ders çalışma sitelerini kullanmayı tercih ettiği araştırma sonucuyla örtüşmektedir. Öğrencilerin yaş seviyeleri ilerledikçe bu durumun değiştiğini gösteren araştırmalar da yapılmıştır. Sawaya (2015) 2.000 yüksek lisans öğrencisi üzerinde yürüttüğü araştırmasında katılımcıların akıllı telefonlarını ağırlıklı olarak internette bilgi edinerek öğrenmek için kullandıklarını tespit etmiştir.

Anketten elde edilen verilere göre, Wattpad kullanıcısı öğrencilerin büyük bir çoğunluğu orta ve üst düzey geliri olan il ya da ilçe merkezinde yaşayan ailelere sahiptir. İl ve ilçe merkezinde yaşayan öğrencilerin, programı, taşrada yaşayan öğrencilere göre daha fazla kullanması sonucuna benzer bir bulgu Davarcı'nın (2013, s.85) araştırmasından da elde edilmiştir. Araştırmaya göre il merkezindeki öğrencilerin, bilgisayar başında geçirdikleri zaman köydeki öğrencilere göre daha fazladır. Ayrıca aile gelir düzeyi ile ilgili

bulgu da Güngör'ün (2009, s.118) araştırmasındaki, "Ailenin gelir düzeyi arttıkça öğrencilerin kitap okuma alışkanlık düzeyleri de artmaktadır." bulgusuyla örtüşmektedir.

Ailenin eğitim durumu ve öğrencinin akademik derslerdeki başarı durumu, Wattpad kullanımıyla, dolayısıyla da dijital ortamlarda okuma ve yazma becerisi ile ilişkili bulunmuştur. Araştırmamızın sonuçlarına göre, nitel yöntemle yapılan yüz yüze görüşmelerde çalışma grubu öğrencilerinin çoğunun yıl sonunda takdir aldığını beyan etmeleri, tarama amaçlı yapılan anket verilerini doğrulamıştır. Bu duruma göre öğrencilerin başarı durumları arttıkça Wattpad kullanım oranının da arttığı söylenebilir. Ayrıca Wattpad kullanan öğrencilerin aile eğitim düzeyi, kullanmayanlara oranla daha yüksektir ve programı, kullanan öğrencilerin çoğunun (%91) not ortalaması 100'lük not sisteminde 70'in üzerindedir. Başkan (2018) araştırmasında, öğrencilerin yazma becerilerinin "cinsiyet, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, kitap okuma sıklığı, okul öncesi eğitim alma ve evde kitaplık bulunma" değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar gösterdiğini, öğrencilerin yazma becerileri ile Türkçe dersi notları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu tespit etmiştir.

Anketten elde edilen verilere göre, kız öğrenciler Wattpad programını, erkeklere oranla daha çok kullanmaktadır. Bu bulgu, Güngör'ün (2009, s.117) araştırmasında ulaştığı kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha çok kitap okuduğu sonucu ile Phillips'in (2007) 6-8. sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirdiği araştırmasında kızların yazma yeterliliklerinde erkek çocuklardan daha yüksek puanlar aldığı sonuçlarıyla örtüşmektedir. Ayrıca programda amatör yazarlar tarafından yazılan ve yayınlanan kitaplarda yapılan yazım ve noktalama yanlışlıklarının özellikle kız öğrenciler tarafından dile getirildiği görülmüştür. Gül (2013, s.122), araştırmasında, ortaokul kız öğrencilerin kitap okurken noktalama işaretlerine dikkat etme oranının erkek öğrencilere göre daha fazla olduğunu dolayısıyla da kızların, okurken noktalama işaretleri konusuna daha fazla önem gösterdiğini tespit etmiştir. Macit ve Demir (2016) de ekran okuma beceri düzeyinde erkek öğrencilere göre kız öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulmuştur. Bu sonuçlar araştırmamızın bu bulgusunu desteklemektedir. Tabii ki verilen araştırma bulgularında yaş seviyesi, seçilen örneklem veya çalışma gurupları da elde edilen bulguları doğrudan etkileyebilmektedir. Dolayısıyla bu tür sonuçların değerlendirmesinde yaş ve ilgi düzeyleri, örneklem seçimleri, araştırmanın yapıldığı zaman ve yer özellikleri gibi durumlar da göz önünde bulundurulmalıdır.

Anket sonuçlarına göre, Wattpad kullanıcısı öğrencilerin büyük bir çoğunluğu, il ya da ilçe merkezinde yaşamaktadır. Bu bulgu, Güngör'ün (2009, s.118) araştırmasındaki, "Öğrencilerin yaşadıkları yerleşim birimleri küçüldükçe kitap okuma alışkanlığı düzeyleri de azalmaktadır." bulgusu ile örtüşmektedir. Buna göre, il ve ilçe merkez okullarda eğitim alan öğrencilerin kitap okuma alışkanlıkları, köy okullarında eğitim alan öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarına göre daha fazladır.

Anket sonuçlarına göre, Wattpad kullanıcısı öğrencilerin yarıya yakını (%38), programı günde en az 1 saat; yarından fazlası ise (%62) günde 1 saatten daha az kullanmaktadır. Programı günde 3 saat ve üzeri kullanan öğrencilerle yapılan görüşmelerde, öğrencilerin okudukları kitaba kendilerini kaptırdıkları, gece geç vakitlere kadar hatta kimi zaman sabahlara kadar kitap okudukları belirlenmiştir. Bu duruma tepki gösteren bazı veliler programın kullanımını zaman zaman kısıtlamıştır. Ailelerin akıllı telefon bağımlılığı konusunda öğrencilerle çatıştığı görülmektedir. Hwang ve Jeong (2015) araştırmalarında çocukların akıllı telefon bağımlılığını azaltmak ve önlemek için yalnızca çocukların değil, ebeveynlerin de hedeflenmesi gerektiği belirtmekte bu bağımlılığı önleyen müdahaleler tasarlanırken, ebeveynlerin de sürece dâhil edilmesinin önemini vurgulamaktadırlar.

Öğrencilerin Wappad programını daha çok okuma amacıyla kullandığı, yazma becerisinin okumaya göre daha az kullanım alanı olduğu hem anketten hem de yüz yüze yapılan görüşmelerden elde edilen bulgulara göre tespit edilmiştir. Bu nedenle öğrencilerin programı kullanım amaçları ile ilgili nicel ve nitel verilerin birbiriyle örtüştüğü görülmüştür. Brown (2008), cep telefonu gibi taşınabilir teknoloji cihazlarının dokuzuncu sınıf öğrencilerinin kelime dağarcığını geliştirdiğini tespit etmiştir. Gerde, Bingham ve Wasik (2012), çeşitli teknoloji türlerini (tablet, telefon, bilgisayar) yazılı olarak kullanmaları için çocukların teşvik edilmesi gerektiğini çünkü dijital ortamların, yazılanların ekranlarla paylaşılabilmesine, öğretmenler ve ebeveynler tarafından inceleme ve değerlendirme yapılabilmesine imkân verdiğini belirtmektedir.

Wappad programını *okuma* amaçlı kullanan 10-13 yaş aralığındaki ortaokul öğrencilerinin ağırlıklı olarak öyküleyici metinleri (hikâye, roman, efsane vb.), bunun yanı sıra görsellerle desteklenmiş öyküleri (çizgi-roman) de tercih ettikleri görülmüştür. Ayrıca öğrencilerinin büyük çoğunluğu macera, bilim kurgu, korku ve fantastik konularda yazılmış öyküleyici metinleri okumaktadır. Ayrıca fantastik ve bilim kurgu konulu metinleri okuyan öğrencilerin olağanüstü olaylardan, korku unsuru içeren öğelerden, doğaüstü güçlere sahip kahramanlardan, komik olay ve sözlerden de etkilendikleri belirlenmiştir. Bu bulgulara benzer bir sonuç Jones'ın 1986'da gerçekleştirdiği araştırmasının sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Jones (1986) 3, 4 ve 5. sınıf seviyesinden 901 öğrencinin okuma tercihlerini araştırdığı çalışmada gizem, bilim, teknoloji ve fantastik kurgu konularında öğrenci tercihlerinin yoğunlaştığını tespit etmiştir.

Wappad programını yazma amaçlı kullanan öğrencilerden elde edilen verilere göre roman, hikâye, masal ve şiir türleri öğrencilerin yazmayı en çok tercih ettikleri metin türleri olarak tespit edilmiştir. Yapılan görüşmelerde öğrencilerin bilgisayar oyunları, fantastik, macera, genç kurgu, bilim kurgu ve mizah konularını içeren kitaplar yazmayı tercih ettikleri görülmüştür. Tavşanlı'nın (2018), 20 ilkokul 2. sınıf öğrencisi üzerinde yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin yazma konusu olarak daha çok sosyal aktivite, aile, zararlı alışkanlıklardan korunma, arkadaş, gezi, hayvanlar, oyuncak ve öğretmen ile ilgili metinler yazmayı tercih ettiklerini, yazılarının içeriğini ise genel olarak komik olayların ve macera olaylarının şekillendirdiğini tespit etmiştir. Ayrıca Tavşanlı, öğrencilerin şiir ve gerçek yaşamdan öykü yazma konusunda isteksiz olduklarını görmüştür. Öğrencilerin yaş seviyeleri dikkate alındığında bu sonuç ile ilgili mantıklı sebepler bulunabilir. Bu araştırmaların sonuçları değerlendirildiğinde mizahî içerikli metinlerin öğrencilerin ilgisini çektiği anlaşılmaktadır.

Günlük hayatın bir yansıması olmasından dolayı yüzyıllardır dil öğretiminde önemli birer materyal olan (Kurudayıoğlu ve Bal, 2014, s. 74) ve çocukların kişilik gelişimine önemli katkılar sağlayan (Sidekli, 2014, s.185) hikâyeler, gelişen iletişim ve bilgisayar teknolojilerinden etkilenecek biçim, ortam ve yöntem değiştiren anlatım türlerinden biridir. Öğrenciler de ortam, konu ve biçim değiştiren hikâyeleri Wappad uygulaması ile okumakta ve yazmaktadır. Yaşar (2013), araştırmasında, telefonların, informel öğrenmedeki kullanım şekillerinden birinin metinsel dokümanların (pdf dokümanları) telefonlara aktarılıp ya da internet üzerinde erişilip okunması olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Wappad uygulaması bilgisayar ve tablet ile kullanımının yanı sıra ağırlıklı olarak, telefon yoluyla informel öğrenmenin kullanım şekillerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bal (2018), ortaokul öğrencilerinin okul içi ve dışı okuma ve yazma tutumlarını karşılaştırmayı amaçladığı araştırmasında, öğrencilerin kendilerini kısıtlanmış ve baskı altında hissettikleri için okul içi okumayı ve yazmayı sevmediklerini fakat kendilerini rahatça ifade edebileceği bir mekân olarak gördükleri Wappad uygulamasını

okul içi okuma ve yazmaya tercih ettiklerini tespit etmiştir. Bu ve benzer araştırmalar göstermektedir ki informel öğrenme aktiviteleri öğrenciler tarafından benimsenmekte ve sevilmektedir.

Yüz yüze görüşmelerden elde edilen bulgulara göre; Wattpad kullanıcısı öğrencilerin programda yazarken izledikleri film veya dizilerden, oynadıkları bilgisayar oyunlarından ve okuduğu kitaplardan etkilendiklerini belirtmeleri dikkat çekici bir bulgudur. Yapılan araştırmalar 5 yaşın üzerindeki pek çok çocuğun en sevdiği web sitelerinin televizyon ağlarına bağlı olduğunu (Gutnick, Robb, Takeuchi ve Kotler, 2011), çocukların yiyecek tercihlerinde medya karakterlerinin etkili olduğunu (Kotler, Schiffman ve Hanson, 2012) ve sağlıksız gıdalarla ilgili reklam içeriklerini daha çok hatırladıklarını (Karaçor, Tuncer ve Bulduklu, 2018) ortaya çıkarmıştır. Bu araştırma sonuçları, öğrencilerin medya yayıncılığı ve araçları tarafından etkilendiğini göstermektedir. Buna ek olarak Jennings ve Alper (2016) araştırmalarında yer alan çocukların büyük bir çoğunluğunun, birden fazla medya platformunda arkadaşça ve düşmanca karakterler gördüğünü, bu karakterlerden etkilenme sebepleri arasında cinsiyet faktörünün de olduğunu belirlemiştir.

Görüşmelerde özellikle erkek öğrencilerin şiddet içerikli bilgisayar oyunlarından hareketle Wattpad ortamında yazı yazdıklarını belirtmeleri, Wilson'un (2008) araştırma bulgusuyla örtüşmektedir. Wilson, şiddet içeren televizyon programlarının ve video oyunlarının çocukların saldırgan davranışlarına katkıda bulunduğunu tespit etmiştir. Browne ve Hamilton-Giachritsis (2005) ise medyada yer alan şiddet içerikli görüntülerin ve bilgisayar oyunlarının, özellikle çocuk ve gençlerde saldırgan davranma olasılığını artırarak, düşünce ve duygular üzerinde önemli kısa süreli etkileri olduğuna dair yaptıkları araştırmada tutarlı kanıtlar bulmuştur. Freedman'ın (1995) ve Peterson'un (2000) araştırmalarında ise öğrencilerin yazdıkları metnin türü, konusu ve içeriği ile ilgili özelliklerin genel olarak toplumsal cinsiyet rollerinden etkilendiği anlaşılmıştır.

Wattpad ortamında okunan hikâyelerin, öğrencilerin etkilendiği film ve televizyon dizileri gibi medya içerikleri ile bağlantılı olması "transmedya" olgusuna dikkat çekmektedir. Film, televizyon dizisi, çizgi roman, animasyon, mobil uygulamalar ve sosyal medya gibi birden fazla platformda sunulacak birbirini destekleyen "transmedya" hikâye anlatımının programdaki etkileri görülmektedir. Popüler medya içerikleriyle oluşturulan transmedya hikâyelerinin, tarih bilincini oluşturma, iş birlikçi öğrenme, öğrenmede motivasyonu artırma gibi açılardan gençleri etkilediği çeşitli araştırmalarca da ortaya konmuştur (Dusi, Ferretti ve Furini, 2017; Gambarato ve Dabagian, 2016; Garcia, 2017; Nam, 2017). Sarı (2017) Wattpad'de yaklaşık 142 milyon okunan bir hikâyenin gösterilen yoğun ilgiden sonra bir yayınevi tarafından basılarak yaklaşık 300.000 adet sattığını ve filminin on binlerce kişi tarafından izlendiğini tespit etmiştir.

Arkadaş veya akraba tavsiyesi, öğrencilerin programla tanışmasında en büyük orana sahiptir. Bunların dışında öğretmenlerin ve aile bireylerinin tavsiyesi, kitap okuma ihtiyacını karşılamak için bireysel araştırma, sosyal medya ve internet; öğrencilerin, Wattpad programı ile tanışma yollarındandır. Bu bulgu, Güran Yiğitbaşı'nın (2018) araştırmasındaki Wattpad okurlarının çoğunluğunun, arkadaşlarının tavsiyesi ile okumaya başladıkları" sonucuyla örtüşmektedir.

Yapılan yüz yüze görüşmelerden elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin çoğu, programın kendilerine sağladığı olumlu katkı olarak, okuma hızlarının artması örneğini verirken; öğrencilerin önemli bir kısmı da farklı türlerle ücretsiz kitap okumaya imkânı sağlaması, okuduğunu anlama becerisi kazandırması, yeni bilgiler öğretmesi ve hayal gücünü geliştirmesi örneklerini vermişlerdir. Bu bulgu; Dağtaş'ın (2013, s. 166-167) araştırmasında elde ettiği "Ekrandan okuma uygulamaları, deney grubu öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilemiş ve Türkçe dersine yönelik tutumlarını

arttırmıştır." sonucu ile ve Alevli'nin (2014, s.45) araştırmasında elde ettiği, "8. sınıf öğrenciler için ekrandan okumanın basılı materyalden okumaya göre okunanı anlamada daha etkili olmuştur." sonucu ile uyusmaktadır. Aynı bulgu İleri'nin (2011) araştırmasından elde ettiği "Metinlerin bilgisayar ekranından okunması, öğrencilerin okuma motivasyonlarında olumlu bir etki yapmamıştır." sonucu, Özen'in (2014) araştırmasında 5.sınıf öğrencilerinin metin içi anlam kurma açısından kâğıttan okuma başarılarının ekrandan okumaya göre daha yüksek çıkması sonucu ile Ercan ve Ateş'in (2015) araştırmasında 6.sınıf öğrencilerinin ekrandan okumaya göre kâğıttan okudukları metinleri daha iyi anladıkları sonucuyla çelişmektedir.

Öğrencilerin Wattpad ile ilgili dile getirdiği olumsuz özellikler arasında en fazla dikkat çeken hususlardan biri; yaş seviyesinin ve sınırının göz önüne alınmamasından dolayı programda okunan kitaplarda küfür, argo, hakaret içeren ifadeler ve yetişkin (+18) içeriklere sıklıkla rastlanmasıdır. Botzakis (2014), Wattpad'i okullarda sınıf içinde kullanmanın birçok faydasının bulunmasına rağmen uygunsuz içerikler nedeniyle çeşitli dezavantajlara sahip olduğunu belirterek en fazla uygunsuz içeriğe sahip alanın kurgu olmayan alanlarda yer aldığını tespit etmiştir.

Ayrıca programın aşırı kullanımından kaynaklı olarak bağımlılık yapması, öğrencinin uyku düzeni ve göz sağlığını bozması gibi sağlık sorunlarına neden olduğu öğrenci görüşmelerinden elde edilmiştir. Dijital araçların öğrenci sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri çeşitli araştırmalarca da ortaya konulmaktadır. Dworak, Schierl, Bruns and Strueder (2007) televizyonun ve bilgisayar oyunlarının öğrencinin uyku verimini azalttığını ve uyku sağlığını olumsuz etkilediğini tespit etmişlerdir. Bundan dolayı Demir'in (2014, s.164) de ifade ettiği gibi: "Son derece hazırlıksız yakalandığımız kitle iletişim araçları ve internet ağı, öğrenciler için yaşanabilecek olası olumsuzlukların yaygınlaşmaması için mutlaka kontrol altında tutulmalıdır."

4. 2. Öneriler

Araştırma sonucundan elde edilen veriler ışığında şu önerilerde bulunulabilir:

1. Çocukların okul içi eğitimlerine yeni okuryazarlık türlerine (dijital okuryazarlık, medya okuryazarlığı, bilgisayar okuryazarlığı gibi) veya ortamlarına yönelik tanıtıcı ve uygulamalı programlar eklenmeli, dijital mecraların öğrencilerce doğru ve etkin kullanımı konusunda okul içi ve dışı bilinçlendirici faaliyetler düzenlenmelidir.

2. Öğrencilerin okul içi veya Wattpad gibi okul dışı ortamlarda yazma becerilerini geliştirecek çeşitli yazma etkinliklerine yer verilmeli ve ortaya çıkarılacak ürünlerle ilgili öğrencilere geri bildirimler sağlanmalıdır.

3. Öğrencilerin medya yayınlarından yetişkinlere nazaran daha fazla etkilendikleri göz önünde bulundurularak Wattpad ortamında yazılan ve yayınlanan metinler, uygunsuz içerikler bakımından; uygulamanın bütünü ise insan hakları, çocuk hakları, özel hayatın gizliliği, akran zorbalığı ve siber saldırı gibi açılardan hem öğretmenler hem de anne babalar tarafından yakından takip edilmeli ve uygulamada gerçekleştirilen işlemler belirli aralıklarla denetlenmelidir.

4. Öğrenciler, Wattpad benzeri uygulamalarda karşılaşılabilecekleri olası tehlikelere karşı bilgilendirilmeli ve bilinçlendirilmeli; bu alandaki olumsuzluklarla kendi başlarına baş edebilmeleri için yeni ders ve etkinliklerle dijital okuryazarlık ve medya okuryazarlığı becerileri kazanmalıdır.

5. Çevrim içi ortamlarda kitaplara ulaşmanın basılı kitaplara nispeten kolay ve daha ekonomik olması göz önünde bulundurularak öğrencilerin dijital ortamlardaki kitap ve kütüphanelere ulaşmalarını güçleştiren maddi ve teknik engellerin ortadan kaldırılması

yönünde çalışmalar yapılmalıdır. Bu hususta Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla iş birliğine gidilerek dijital kütüphane ve elektronik kitapların öğrencilere okul veya öğretmen kontrolünde temin edilmesine yönünde adımlar atılmalıdır.

6. Ortaokul öğrencilerine yönelik kitap tavsiyelerinde, çeşitli etkinlik ve yarışmalarda öğrencilerin öyküleyici metinlere yönelik eğilimleri dikkate alınmalı; özellikle fantastik, bilim kurgu, macera ve mizah konularında yazılmış kitapların öğrencilerin dijital ortamlarda kolay erişebilmelerine yönelik adımlar atılmalıdır.

7. Öğrencilerin okul dışı bir aktivite olarak kullandıkları Wattpad uygulaması, eğitim yöneticileri veya çeşitli kuruluşlar tarafından ebeveyn kontrolünde ana dil ve yabancı dil öğretimini destekleyici bir ortam olarak değerlendirilmelidir.

8. Kitle iletişim araçları üzerinden erişilebilen Wattpad ve benzeri programlarda ya da sosyal medya uygulamalarında yayınlanan metinlerin dil ve ifade özellikleri de detaylı olarak incelenmesi gereken önemli bir konudur. Bu ortamlarda yayınlanan ve okunan metinlerin, öğrencilerin dil gelişimlerine, edebiyat zevklerine, psikolojilerine, dünya görüşlerine olan etkilerinin söylem analizleri ile ayrıca araştırılması gerekmektedir.

9. Wattpad uygulamasında karşılaşılabilecek olası tehlike ve tehdit durumlarına yönelik gerekli önemlerin alınabilmesi ve yaptırımların uygulanabilmesi için uygulama yöneticileri tarafından uygulamada hesap açan ve uygulamayı kullanan bütün üyelerin denetlenmesi gerektiği açıktır. Dolayısıyla uygulamayı kullanmadan önce açılacak hesaplarda ve istenecek kişisel verilerde güvenlik hususuna azami ölçüde dikkat edilmeli, üyeliklerde çeşitli kimlik doğrulama yöntemleriyle daha güvenilir bilgilerin toplanması sağlanmalıdır.

10. Wattpad içerikleri geleneksel medya araçlarındaki "akıllı işaretler" gibi çeşitli seviyelendirmelere tabii tutulmalıdır. Üyelerin; yaş, cinsiyet, öğrenim durumu ve meslek gibi niteliklerine göre içeriklerin ulaşılabilirliğine yönelik yeni düzenlemeler veya filtreleme sistemleri getirilmelidir.

11. Ayrıca programın aşırı kullanımından kaynaklı olarak yaşanabilecek sağlık sorunları ile ilgili başta uygulamayı kullanan öğrenciler olmak üzere anne ve babalar, eğitim yöneticileri ve öğretmenler tarafından gerekli önemler alınmalı ve bilinçlendirmeler yapılmalıdır.

Teşekkür

Araştırmanın yapılması yönünde desteklerini esirgemeyen dönemin Konya İl Millî Eğitim Müdürü Mukadder GÜRSOY'a, gerekli kurumsal izinler için araştırma önerisinin ve araştırmanın eleştirel incelenmesinde ve tashihlerinin yapılmasında dönemin AR-GE birimi strateji uzmanı Ekrem ÖZMEN'e, internet ortamında anket formunun hazırlanmasında, yazılım ve programlama desteği veren Bilişim Teknolojileri Öğretmeni Ali ALTINSOY'a teşekkür ediyorum.

Kaynakça

- Alevli, O. (2014). *Ekrandan Okumanın 8. Sınıf Öğrencilerinde Anlamaya Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Uşak: Uşak Üniversitesi.
- Attewell, J. (2005). *Mobile Technologies and Learning: A Technology Update and m-Learning Project Summary*. London: Learning and Skills Development Agency.

- Bal, M. (2018). Reading and Writing Experiences of Middle School Students in the Digital Age: Wattpad Sample. *International Journal of Education and Literacy Studies*, 6(2), 89-100.
- Başkan, A. (2018). *Kelime ve Dil Bilgisi Düzeyinin Yedinci Sınıf Öğrencilerinde Yazma Becerisi ile İlişkisi*. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Belshaw, D. A. J. (2012). *What is "Digital Literacy"? A Pragmatic Investigation*. Doctoral thesis. Durham University.
- Bold, M. R. (2018). The Return of The Social Author: Negotiating Authority and Influence on Wattpad. *Convergence-The International Journal Of Research Into New Media Technologies*, 24(2), 117-136.
- Botzakis, S. (2014). Visual and Digital Texts. *The Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 57(6), 503-505.
- Brown, L. (2008). *Using Mobile Learning To Teach Reading to Ninth-Grade Students*. Dissertation Thesis. Minneapolis: Capella University.
- Browne, K. D. & Hamilton-Giachritsis, C. (2005). The Influence of Violent Media on Children and Adolescents: a Public-Health Approach. *Lancet*, 365, 702-710.
- Çakır, H. & Arslan, İ. (2013). Mobil Cihazlar İçin Ders İçerik Paketinin Geliştirilmesi, *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 6 (3), 24-34.
- Çelik, H. & Kılıçoğlu, G. (2022). Ortaokul Öğrencilerinin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 115-134.
- Dağtaş, A. (2013). *Ekrandan Okumanın Okumaya ve Türkçe Dersine Yönelik Tutuma Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Davarcı, N. (2013). *İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Kitap Okuma Alışkanlığı ile Bilgisayar-İnternet Kullanımı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Demir, N. (2014). Güzel Konuşmak. *Dil, Tarih, Kültür ve Edebiyat Araştırmaları II* (s.163-165). Ankara: Edge Akademi.
- Dusi, N., Ferretti, I. & Furini, M. (2017). A Transmedia Storytelling System to Transform Recorded Film Memories Into Visual History. *Entertainment Computing*, 21, 65-75.
- Dworak, M., Schierl, T., Bruns, T. & Strueder, H. K. (2007). Impact of Singular Excessive Computer Game and Television Exposure on Sleep Patterns and Memory Performance of School-Aged Children. *American Academy of Pediatrics*, 120(5), 978-985.
- Ercan, A. N. & Ateş, M. (2015). Ekrandan Okuma ile Kâğıttan Okumanın Anlama Düzeyi Açısından Karşılaştırılması. *Turkish Studies*, 10(7), 395-406.
- Freedman, R. (1995). The Mr. and Mrs. Club: The Value of Collaboration in Writers' Workshop. *Language Arts*, 72(2), 97-104.
- Gambarato, R. R. & Dabagian, L. (2016). Transmedia Dynamics in Education: The Case of Robot Heart Stories. *Educational Media International*, 53(4), 229-243.
- Garcia, A. (2017). A Narrative Across Platforms: Transmedia, Politics, and Encouraging Youth Authorship Anywhere and Anytime. *Literacy Today*, 35(2), 34-35.
- Gerde, H. K., Bingham, G. E. ve Wasik, B. A. (2012). Writing in Early Childhood Classrooms: Guidance for Best Practices. *Early Childhood Education Journal*, 40(6), 351-359.

- Gutnick, A. L., Robb, M. B., Takeuchi, L. ve Kotler, J. (2011). *Always Connected: The New Digital Media Habits of Young Children*. New York, NY: *The Joan Ganz Cooney Center at Sesame Workshop*.
- Gül, M. (2013). *Ortaokul6-7-8. Sınıf Öğrencilerinin Kitap Okuma Amaç ve Stratejileri*. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.
- Güngör, E. (2009). *İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Kitap Okuma Alışkanlığı ile Türkçe Dersi Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Güran Yiğitbaşı, K. (2018). *Transmedya Hikâyeciliği'nde Wattpad Örneği ve Okur Tercihlerine Yönelik Bir Araştırma*. *Online Academic Journal of Information Technology*, 9(30), 21-42.
- Huang, G. (2016). *Using Mobile Phones for Teaching and Learning in Chinese Traditional Undergraduate Education*. Dissertation Thesis. Fort Lauderdale: Nova Southeastern University.
- Huth, M. E., Popelka, G. R. & Blevins, N. H. (2014). *Comprehensive Measures of Sound Exposures in Cinemas Using Smart Phones*. *Ear & Hearing*, 35(6), 680-686.
- Hwang, Y. & Jeong, S.-H. (2015). *Predictors of Parental Mediation Regarding Children's Smartphone Use*. *CyberPsychology, Behavior & Social Networking*, 18(12), 737-743.
- İleri, Z. (2011). *Ekrandan Okumanın İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama ve Okuma Motivasyonu Düzeylerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Jennings, N. & Alper, M. (2016). *Young Children's Positive and Negative Parasocial Relationships with Media Characters*. *Communication Research Reports*, 33(2), 96-102.
- Jones, B. W. (1986). *A Study Of The Recreational Reading Of Thurd-Grade, Fourth-Grade and Fifth-Grade Children*. Dissertation Thesis. Buffalo: State University of New York at Buffalo.
- Karaçor, S., Tuncer, T. & Bulduklu, Y. (2018). *Çocuklarda Obezite Artışı ile Yiyecek ve İçecek Reklamları Arasındaki İlişki*. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (1), 134-141.
- Kardiansyah, M. Y. (2019). *Wattpad As A Story-Sharing Website (Is it a field of literary production?)*. *3rd English Language and Literature International Conference (ELLiC)*, ELLiC Proceedings, 3, 419-426.
- Kocaman Karaoğlu, A. (2015). *Öğretim Sürecinde Hikâye Anlatmanın Teknolojiyle Değişen Doğası: Dijital Hikâye Anlatımı*. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5(2), 89-104.
- Kotler, J. A., Schiffman, J. M. & Hanson, K. G. (2012). *The Influence of Media Characters on Children's Food Choices*. *Journal Of Health Communication*, 17(8), 886-898.
- Kurudayıoğlu, M. ve Bal, M. (2014). *Ana Dili Eğitiminde Dijital Hikâye Anlatımlarının Kullanımı*. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (28), 74-95.
- Macit, İ. & Demir, M. K. (2016). *Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Ekran Okuma Becerilerinin Değerlendirilmesi*. *Turkish Studies*, 11(3), 1647-1664.
- Martin, A. (2008). *Digital Literacy and the "Digital Society"*. C. Lankshear ve M. Knobel (Ed.). *Digital Literacies-Concepts, Policies and Practices* içinde. New York: Peter Lang Publishing.

- Martiz, G. (2015). *A qualitative Case Study on Cell Phone Appropriation For Language Learning Purposes in a Dominican Context*. Dissertation Thesis. Logan: Utah State University.
- MEB, (2017). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB, (2018). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB, (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- McClure, M. (2009). Wappad Powers Mobile User-Generated Content. *Information Today*, 26(6), 18-18.
- Memişoğlu, M. (2014). *Design of a Smartphone-Based Development Board to Collect Under Water Physiological Data From Divers*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Galatasaray Üniversitesi.
- Nam, C. W. (2017). The Effects of Digital Storytelling on Student Achievement, Social Presence, and Attitude in Online Collaborative Learning Environments. *Interactive Learning Environments*, 25(3), 412-427.
- Özen, M. (2014). *5. Sınıf Öğrencilerinin Kâğıttan Okuma ile Ekrandan Okuma Arasında Metin Türlerine ve Cevap Kaynaklarına Göre Anlam Kurma Farklılıkları*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Peterson, S. (2000). Fourth, Sixth, and Eighth Graders' Preferred Writing Topics and Identification of Gender Markers in Stories. *The Elementary School Journal*, 101(1), 79-100.
- Phillips, W. C. (2007). *Writing Behaviors And Attitude: A Survey Of Writing Process Behaviors, Self-Efficacy, Writing Achievement, And Writing Preferences of Sixth, Seventh, and Eighth Grade Students*. Dissertation Thesis. Newberg: George Fox University.
- Quan, K. (2014). Wappad's Allen Lau. *Canadian Business*, 87(13), 30-31.
- Sarı, G. (2017). Transmedya Hikâye Anlatıcılığı: Kötü Çocuk Örneği. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)*, 2(4), 71-79.
- Sawaya, S. F. (2015). *Learner Perspectives on Learning Using Smartphones*. Dissertation Thesis. Ann Arbor: Michigan State University.
- Sayın, H. & Göçer, A. (2016). Medya Okuryazarlığı Becerilerinin İlköğretim (6, 7 ve 8. Sınıflar) Türkçe Dersi Programı İçerisindeki Yeri. *Millî Eğitim Dergisi*, 212, 115-137.
- Sidekli, S. (2014). Metin Öğretimi. M. Yılmaz (Ed.) *Yeni Gelişmeler Işığında Türkçe Öğretimi* içinde (s. 167-196). Ankara: Pegem Akademi.
- Tarımer, İ., Şenli, S. & Doğan, E. (2010) Mobil İletişim Cihazları ile Öğrenim Materyallerine Erişim Sağlayan Bir Yazılım Tasarımı. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 3(3), 1-6.
- Tavşanlı, Ö. F. (2018). İlkokul Öğrencileri Ne Yazar?: İlkokul Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Metin Türü, Konu ve İçerik Tercihlerinin İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(1), 32-47.
- Tecimer, A. A. (2012). *Akıllı Telefonlar Yardımıyla Yol ve Sürüş Kalitesinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Wilson, B. (2008). Media and Children's Aggression, Fear, and Altruism. *The Future of Children*, 18(1), 87-118.

- Yaşar, Ö. (2013). *Akıllı Telefonların İnfornel Öğrenme İçin Kullanımının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi.
- Zayed, N. M. (2016). Special Designed Activities for Learning English Language Through the Application of WhatsApp. *English Language Teaching*, 9(2), 199-204.